

SLOVENEK

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . „ 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 a ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

Inserati:
 Enostolna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 „
 za dvakrat . . . „ 15 „
 za trikrat . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zbirale, osmrtnice itd.:
 enostolna pettivrsta po 2) vin.
Poslano:
 enostolna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Naloga katoliškega časopisja v svetovni vojni.

V svoji prvi okrožnici je novi papež Benedikt XV. s svojega visokega vidika dobro označil velikansko važnost časopisja z besedami: »Časopisje je sredstvo, s katerim se upodablja duh množice in vodi javno mnenje.« Ravno v sedanji svetovni vojni je pa velikanskega pomena, da se duh množice izobrazuje v patriotskem in verskem smislu in da se tudi javno mnenje zopet napolni z duhom domovinske ljubavi in verskega mišljenja. Ravno s tega vidika vstaja za katoliško časopisje veličastna trojna naloga:

1. Naše avstrijsko časopisje je neposredno do pred izbruhom vojne v štipetinskem delu stalo v službi nevere in je imelo le malo srca za blagor in gorje domovine. Sedaj, ko je prišla čez nas vojna s svojimi strašnimi, krvavimi žrtvami, nevedno časopisje v splošnem molči. Zasmehovanje in zasramovanje je spričo veličanstva smrti, ki terja sedaj stotisoče žrtev, onemelo; vseomogočnost vere in religije ju je prisililo k molku. Zato mora toliko bolj dvigati svoj glas katoliško časopisje, opozarjati na velike misli naše vere in napolniti javnost z globokim verskim mišljenjem. Zato se naše katoliško časopisje ne sme s tem zadovoljiti, da bi poročalo le gola dejstva vojnih dogodkov in jih presoja z zgolj političnega stališča; osvetljevali mora marveč velike dogodke z lučjo vere in velike misli, ki jih svetovna vojna budi v prsih vsakega človeka, upodobiti v besedah, da postanejo splošna last množic. Vedno in vedno zopet mora govoriti ljudstvu o neizmerno modri previdnosti večnega Očeta, ki vlada nad svetovnimi dogodki in brez čegar volje ne pade niti las z glave posameznega človeka.

2. Ravno z naglašanjem velikih, srce dvigajočih misli in s poročili o veličastni verski prenovitvi pa izvršuje katoliško časopisje še drugo lepo nalogo v službi katoliškega ljudstva. Ono postaja v resnici tolažilni angel v temnih, bolestit polnih nočeh za mnoge tisoče, ki jih je vojna pahnila v nesrečo in katerim krvave bitke trgajo v srcu strašne rane. Ni nobenega dvoma, da je z vojno prišlo nad človeštvo neizmerno gorje, stiska in beda. Mnogo in mnogo tisoč grobov se vrsti drug za drugim, v vojujočih se državah je komaj še kje kaka hiša, kjer ne joka žena za svojim možem, kjer stara mamica ne toži za

svojim sinom, ki leži v daljni deželi pozabljen v skupnem grobu. In koliko stotisoč otrok obupno vije roke: očeta, hranitelja jim je oropala vojna. Spominimo se dalje na smrtni strah in noči brez spanja doma ostalih dragih, ki dan za dnevom trepečejo za usodo svojih na bojnem polju. Spominimo se razdejanja domov in imetja, ki je zadelo cele dežele, spominimo se strašne skrbi za bodočnost. Vse to teži ljudsko dušo kakor svinčena gora. Če je bila kdaj potrebna tolažba in vzpodbuda k neomajnemu krepkodušju, je to potrebno za krščansko ljudstvo v sedanjih vojnih časih. Kdo naj to izvede? Čegav glas prodira globlje v množice, koga ljudstvo sedaj verneje posluša nego glas časopisja! Kako krasna naloga za katoliško časopisje!

3. Pa še tretjo krasno nalogo ima katoliško časopisje. Pred vojno je skoraj izključno samo katoliško časopisje zastopalo patriotsko stališče ter je tudi iz vseh sil nastopalo za sporazum med vsemi narodnostmi. Kar se je prej zdelo nemogoče, je izvršila svetovna vojna. Različne narodnosti v Avstro-Ogrski so postale eno samo bratsko ljudstvo. Veličastno, ganljivo navdušenje za skupno domovino je prevzelo vse narodnosti, z brezprimernim junaštvom se bijejo vrli avstrijski vojaki na severu in jugu. Tako je bilo tudi ono časopisje, ki je drugače imelo za Avstrijo le psovke in zaničevanje, prisiljeno, da se ogreje s patriotskim plaščem in daje domovini vsaj na zunaj tribut priznanja. Sedaj velja, da to, kar je vojna lepega in plemenitega ustvarila in vzbudila patriotskega navdušenja in patriotske požrtvovalnosti — očuvamo, vedno nanovo oživljamo in trajno obdržimo v ljudskih množicah. Tega se ne more drugače doseči nego da se vedno in vedno opozarja na domovino, njeno veličino in njene ideale. To naj bo pred vsem stvar katoliškega časopisja, da bo ta ljubezen do domovine tudi po svetovni vojni trajna vez, ki bo vezala avstrijska ljudstva v mirnem skupnem delu za domovino.

Kakor pa ima katoliško časopisje te tri velike in krasne naloge, tako ima pa tudi vsak posamezen katoličan nalogo in dolžnost, da podpira katoliško časopisje iz vseh svojih sil, da naroča katoliške liste in jih razširja. Naj bi se vsak katoliški Avstrijec in zlasti vsak katoliški Slovenec zavedal te dolžnosti!

Morala v vojski.

A. — Življenje poedinca odseva v življenju države — skupini poedincev. Prijateljstvo — sovraštvo, medsebojna podpora in boj, vse to živi v medsebojnih vezeh poedincev in držav.

Posebno jeza in sovraštvo in kot najostrejša oblika obojega: medsebojni boj najbolj razvneja strasti poedincev in držav. Sedanja vojska nam nudi verno sliko razpaljenih strasti narodov in držav.

Kdor je zasledoval časopisje v začetku vojske, je lahko opazoval valovanje ljudskega razburjenja. Znano je še danes, kako se je delalo s pripadniki nasprotnih držav: zapirali in izganjali so se starci, otroci in žene, ko so govorili tuj jezik; pobijali so se poslopja tujih državljanov, plenila se je njihova lastnina, tekla je njihova kri.

Ravno v tem pogledu je sedanja vojska presegla vse dosedanje. Dasi se je nazival naš vek najbolj prosvitljenega, najbolj kulturnega. Morda so ravno ta dejstva pokazala, kako moderna umska kultura izobrazila sicer duha, zanemarja pa srce. Ravno v teh dejstvih se je pokazal velik nedostatek moderne kulture.

Najbolj pa je s katoliškega stališča obžalovati, da so se tudi med katoliško mislečimi našli ljudje, ki so proklinjali vse, ki se drugače govorili ali pripadali drugemu narodu ali drugi veri,

Sete papež je bil tisti, ki je opomnil na dolžnost, da vera prepoveduje vsako sovraštvo. »Osservatore Romano« je klical po papeževi iniciativi na zmernost. Vsako sodbo prepustimo Bogu, držimo se le dolžnosti, ki nam jo nalaga postava države, kateri pripadamo.

Od takrat so se vsaj v katoliškem svetu duhovi nekoliko pomirili. Vendar so ostali danes še mnogi sledovi razburjenih ljudskih strasti, ki ponižujejo kulturni narod 20. stoletja, nasprotujejo veri in vsaki morali.

Grd izraz danes vladajočih ljudskih strasti so brezštevilne denunciacije, anonimne ovadbe na vojaške in druge oblasti, tako da so celo vojaške oblasti pri nas in v Zagrebu morale javno nastopiti proti tej nemoralnosti. Vsaka, posebno anonimna ovadba je izraz sovraštva in zavisti, dveh najgrših strasti, ki izpodjedajo vsako družbo. Komur se gre za pošteno stvar, bo z odkritim obrazom pomagal pravični stvari do zmagaje; za anonimne ovadbe se skrivajo nizki značaji.

Vsako tako sovraštvo obsoja vera in morala; obsojamo ga tudi v navadnem življenju v medsebojnem občevarju.

Morala, ki velja za poedinca, velja tudi za medsebojno življenje narodov. Nam se zdi kulturnega in vernega naroda nevredno, da bi z nizkimi in nedostojnimi izrazi izlival svoj žolč nad drugovernimi in drugače mislečim narodom.

Ravno vojska je merilo prave dostojnosti, moralnosti in vernosti človeka. Kdor tudi v teh časih napetih strasti ohrani duševni mir, obvlada samega sebe, ohrani čist glas vesti in se ne spušča v izbruhe nizkih strasti nad svojim ali narodnim nasprotnikom, ta se more šele imenovati kulturnega človeka.

In ravno katoličani so dolžni, da ohranijo v teh časih — verni klicu papeža — čisto vest in prepuste vsako sodbo o krivcih in nad krivci svetovne nesreče — Bogu.

Ako zahtevamo veljavo morale v mirnih časih, zahtevati jo moramo predvsem v razburjenih časih vojske, ko lahko vsaka nemoralnost provzroči neprimerno večje gorje.

In ta razpal ljudskih strasti ob izbruhu svetovne vojske nam kaže zopet, da je le katoliška vera s Kristusovim naukom o ljubezni do bližnjega — kdor jo prav razume — edina sila, ki ohrani človeka v vsakem položaju v ravnotežju in na pravi poti.

Pokazal se je pa tudi pomen papeštva, ki objema vse vernike, dasi so vsled pripadnosti k raznim posvetnim državam zapleteni medseboj v vojsko, ter jih opominja na vzvišen Kristusov nauk.

Zato mora predvsem danes vladati povsod geslo: nazaj k čistemu nauku Kristusa o medsebojni ljubezni.

Gorje Rusu, ako bi bilo teh izmučenih obrazov dovolj.

Tako piše Mihael Jeriha, bivši načelnik Orla na Prežganju, svojemu prijatelju in nasledniku Josipu Galetu na Ravnembrdu pri Litiji. Jeriha služi sedaj na bojišču pri 7. top. polku. Njegova pisma z bojišča so tako lepa in zanimiva, da jih priobčujemo v celoti.

I.

Dne 19. januarja 1915.

Dragi prijatelj!

Čudno, kaj vse na svetu pride na človeka . . . Nekaj časa živi dobro, je v miru, ali kar naenkrat pride in mine vse prijazno življenje in nastopi samo trpljenje. Tako je tudi z menoj; dobro mi je bilo, dokler sem bil v domačem kraju, nisem vedel,

LISTEK.

Evgen Maceiuch, ukr. bogoslovec.

Pogled na Ukrajino.

»O vdova tožna, zapuščena,
 Ti mati toliko sirot,
 S krvjo, solzami napojena,
 Ki bol. poznaš le, nič dobrot.«
 (Gregorčič, »Domovini«.)

Le malo kritic priča o sreči Ukrajine.

Solnce prostosti in sreče je sijalo nad Ukrajino za časa vlade Vladimira Velikega, velikega kneza kijevskega, ki je vpeljal leta 988. tudi krščansko vero v svoji državi. Po njegovi smrti je prevzel vladu Jaroslav Modri. Bil je najmočnejši vladar, kar jih je poznala naša država. A tudi zanj je prišla zadnja ura. Ko je ležal na smrtni postelji, je zbral okoli sebe svoje sinove in jih s tresočim glasom opominjal, naj vladajo v ljubezni in edinosti. Le tedaj bo rastla in se širila njih moč in država. »Da ljubili se boste kot bratje,« to so bile zadnje besede velikega vladarja in v tej nadi se je vlegel v hladno zemljo.

Toda ah! Le prehitro so pozabili sinovi na opomin in oporo očetovo. Sovraštvo je nastalo med brati in razdor v državi. »Brat je zoper brata pest zavzdignil.« To je bil sovražnik v državi sami. Temu so se pridružili še zunanji sovražniki. Divje črede Pečenihov in Polovcev so prihrumele iz vzhoda in ropale leto za letom po ubogi ukrajinski zemlji. S solzami opeva rod svojo žalostno usodo v narodni pesmi iz tega časa: »Slovo o polku Igora«. Niso prepevali kmetje za plugom: Le črede vranov so krocale nad opustošeno zemljo in se teple z mrtvimi junaki. Tako doné tužni glasovi pesmi,

Ginila je slava in moč velike kneževine Kijevske.

Nové kneževine so nastale v Trembovli, Halliču in Przemyslu v Galiciji. Kralj Danilo, ki je oživil moč prejšnjih knezov, jih je združil. Bil je tako močan, da se je hotel celo papež Inocenc IV. zvezati z njim. Podaril mu je leta 1254. tudi kraljevsko krono.

Kralj Danilo je položil temelj mestu Lvov in je imenoval po svojem sinu Leonu.

Ta moč pa ni trajala dolgo, ker so Tatari nadlegovali in napadali državo. Ze v sredini štirinajstega stoletja (1349—1366) je otemnela slava naših knezov.

Poljska kraljica Jadviga se je polastila galiskih kneževin. Z ženitvijo Jagella, litavskega kneza, z Jadvigo se je združila Poljska z Litavsko. Po dolgih uporih so se pridružile tej državi tudi druge naše dežele. Zdaj so začeli izrabljati pridobljene pokrajine. Ukrajinski narod je bil teptan, vzdihoval je v neznosnem suženjstvu. Ljudstvo, ki je tako ljubilo prostost, tega ni moglo prenesti. Vzdignilo se je proti sovražniku. Nastale so narodne čete, katerih namen je bil osvoboditi rodno zemljo. »Kozaki« so se zvale te čete, ali »Zaporoška Siča«. Njih zavetišče je bil en otok reke Dnjepra.

Stoletja so se borili ti hrabri juna-

ki za prostost domovine in naroda. Nobena žrtev se jim ni zdela pretežka. Trpljenja in ran se niso bali, da le prostost bi domu dali. V mnogih pesmih, »dume« zvanili, opeva narod njih dela in njih žalostno usodo.

Prišli so do velike moči in se zagrozili poljski državi. Pod vodstvom velikega »Hetmana« (tako so se nazivali poveljniki kozakov) Bohdana Chmelnyckega so leta 1648. Poljake čisto porazili. Zmage se pa niso poslužili. Vojskovodja je bil predobrega srca. Milo je ravnal s sovražniki, čeravno so mu oni napravili mnogo gorja. Sklenili so mir. Poljaki so obljubili zadostovati za vse krivice, ki so jih zakrivali ukrajinskemu narodu . . . A ostale so prazne besede. V dejanju so hodili isto pot kot poprej. Kmalu je uvidel »Hetman«, da Ukrajina v poljski državi ne bo dosegla svojega cilja. Prisiljenega se je čutil iskati kje druge pomoči. Obrnil se je na Rusijo, s katero je sklenil leta 1654. v Perejaslavi zvezo.

Tako je upal zagotoviti Ukrajini bodočnost. A varal se je in z njim cel njegov narod. Rusija se je pokazala še kot večjo krivoprišečnico. Hotela je oropati Ukrajino njene prostosti. V vseh ukrajinskih mestih je nastavila svoje uradnike. S svojim vojaštvom je napolnila ukrajinske kraje. Pripravljala je ljudstvo na veliko robstvo. Narod

kaj je hudo. Bil sem v miru, imel sem mnogo prijateljev in lepo smo se imeli včasih ob nedeljah, kar Ti, Joško, še boljše veš, kakor jaz. Naenkrat je pa po'egnul v naše lepo življenje vihar usode in razkropil je vse! —

Vidiš, Joško, take in enake misli mi hodijo najprej po glavi, in sicer vselej, kadar se spomnim na svoj dom. Vem tudi, da mora tako biti in udam se v usodo. Tolažim se z mislijo, da bode vse enkrat minilo. Ni bogve kako tolažljiva ta misel, ali nekaj je le! — Vem, da bi, Joško, kakor si mi tudi pisal, rad zvedel, kako se kaj imamo tukaj. Vsega seveda Ti ne morem popisati, kajti to pride zame pretežavno. Vendar sem Ti pa pripravljen vse-skozi poslati kaj malega. Seveda, veliko je tudi odvisno od tega, ker ne pridejo vsa pisma v domovino; jaz na primer sem Ti že večkrat pisal, pa kakor razvidim iz Tvojega pisanja, si prejel samo eno karto. — Vojsko, to vem, da si vsak predstavlja za nekaj hudega, pa vendar si nobeden ne more predstavljati, kaj je vojska. Ne morem reči, da smo ravno sedaj, ki Ti to pišem, v takem položaju, ampak preje smo bili. Ne da bi jaz sam sebe hvalil, ali pred mojimi očmi so se vršili prizori, da sem ob-čudoval druge, kaj so vse storili. Srečal sem večkrat trope infanterije, in na teh obrazih je najbolj zarisan trpljenje. Šli so tiho, tako da ako bi ne delale puške in lopate ropota, bi mislil, da gre en sam mož. Život malo sklonjen, glavo nagnjeno naprej, izpod čepice se je zdaj pa zdaj prikazala kaplja mrzlega potu, roki ena na puškinem jermenu, druga prosto visi ob telesu, obraz ves umazan od potu. In tako gredo brez pravih misli naprej, magari tudi v smrt, kar se velikokrat zgodi! Ko sem nekdanj v takem položaju srečal enega izmed fantov iz naše fare, ni čudno, da ga skoro nisem poznal; seveda, kako je on zame mislil, tega ne vem. Pozdravila sva se tako srčno, da se še nikdar v svojem življenju nisem z nobenim tako srčno, dasi preje nisva bila najboljša prijatelja. Šel je počasi naprej, gledal sem nekaj časa za njim in v glavo so mi stopile misli, ali ga bodem še kedaj videl? Mogoče, in lažje mi je bilo! Vprašal sem ga: »Kako Ti gre?« in odgovor se je glasil kakor po navadi: »Hudo je!« — Pridejo blizu sovražnika, stegnejo svoja telesa na povelje na tla in skopljajo si vsak svoj, rekel bi, grob. Tukaj uživajo mraz, kljubujejo vsem naravnim silam, in to se ponavlja dan za dnem, brez nehanja. In gorje Rusu, da bi bilo teh izmučenih obrazov dovolj. . . . Srčno bodi, Joško, pozdravljen, in kadar bodem dobil kake misli, Ti bodem zopet pisal. Pozdravljam vse še ostale brate Orle kot njih brat M. Jeriha.

II.

Dne 11. februarja 1915.

Dragi mi Josip!

Danes, ko se nahajam pod zemljo, to je v zakopih, imam nekaj več časa, da Ti lahko pišem. Lahko si sam predstavljaš, kakšno stanovanje imamo napravljeno. Skoraj vsa naša hiša je pod zemljo, le za polovico je gleda iz zemlje. Če pridemo na kraj, da ni vode, se sploh popolnoma zakopljemo pod zemljo. Za streho je seveda tudi zemlja ali nepremočljivo platno; večidel pa imamo za pol metra na debelo zemlje, da se nam ni toliko bati sovražnih krogel. Notri denemo malo slame, seveda če jo moremo še dobiti, in tako je pripravljeno naše stanovanje, dokler se zopet ne prestavimo. Koliko takih »dekung« smo že naredili, se seveda ne morem več spomniti. Seveda je to za nas posebno sedaj

v zim. času brezpogojno potrebno, kajti v zemlji je bolj toplo in tudi sovražne krogle ne morejo tako hitro do nas. Tako torej stanujemo in tega smo se že tako privadili, da se počutimo skoro tako kakor v vojašnici. Vojaku, ki šele sedaj pride v boj, se seveda to malo čudno zdi, da moremo tako živeti, ali jaz sem se pa tega že popolnoma privadil. In tako obstreljuje sovražnik nas in mi sovražnika. Odvisno je samo od tega, kateri katerega boljše vidi. Ako naš poveljnik sovražnika dobro vidi, kje da stoji, potem kmalu plešejo sovražni topovi po zraku. Seveda, če ga ne vidi, ga je težje prijeti na pravem mestu.

Minoli mesec smo imeli nekaj časa mir, ali sedaj se je pa začelo zopet pravo bojno življenje. Topovi malega in velikega kalibra pojejo svojo mrtvaško pesem dan in noč. Res je, da je kak dan malo bolj miren, ali drugi dan se ponovi še z večjo silo. Samo ob sebi se razume, da tudi Rus odgovarja, kolikor je mogoče in usiplje na nas granate in šrapnele, toda ne pomaga mu veliko, ker ga mi takoj preženemo nazaj, oziroma uženemo v »dekunge«.

Nekega večera smo dobili povelje, da moramo iti z dvema topovima prav v bližino sovražnika, da če bi poizkusil udreti v našo bojno črto, ga napademo s kartečami in mu zabranimo pot po cesti. Postavili smo topa na cesto tako, da so cevi morele poševno v drugo stran, kjer je bil precej strmovit hrib. Mraz je bilo, da so pokale žile, grobna tišina je vladala vse na okoli. Samo včasih se je kaj premaknilo gori ob robu gozda, in če sem bolj natančno pogledal, sem spoznal, da je stráža. Nobeden, ki bi prišel v to tišino, bi ne mislil, da tu ležijo in čakajo boja tisoči. Gledal sem in si mislil, koliko jih bode, ki jutri ne bodo več živi, ki jih smrt pokosi, še predno solnce vzide. — Tako smo, ne da bi bilo kaj novega, čakali skoro celo noč. Proti jutru pa nas poveljnik naenkrat k sebi pokliče in nam veli, da se sedaj Rusi pripravljajo za naskok. Povedali so nam tudi vsa pravila, kaj imamo narediti v slučaju, da bi bile naše čete nazaj vržene. Komaj smo se malo pripravili, že smo zaslišali z desnega krila klice: »Hura!« in vedeli smo, da imajo Rusi naskok. Pred nami je pa ostal sovražnik popolnoma miren. Na desni strani je ležal precej visok hrib in ta nam je branil, da nismo mogli streljati. Zato smo čakali samo na čas, če bi sovražnik po jarku poizkusil.

Torej imel sem dovolj časa, da sem opazoval, kako se boj izteče. Takoj se je videlo, da ima sovražnik namen vzeti našim zakope na višini. Bili so pa tukaj sami naši slovenski fantje 27. domobranskega polka, in kar je glavno, imeli smo dober teren in lega sveta je bila ugodna, tako da je moral sovražnik napadati po planem navzgor. Celi polki Rusov so se pognali navzgor z groznim vriščem, da se je pretresalo ozračje, a besede se niso razumele, kaj vse so kričali. Toda v naših zakopih je pa vladal popoln mir. Mislim, sem si sam pri sebi: »Pa ne da bi se kar brez boja podali?« Toda naenkrat se je čez cel rob hriba pokazala ognjena črta in bolesten krič je sledil temu. Tedaj so pa tudi naši fantje zagnali grozen »hura«, da se je zemlja stresla in slišalo se ni nič več. Ropot, pokanje strojnih pušk, eksploziranje šrapnelov je presegalo vse drugo. Dobrih dvajset minut je vladal ta grozni boj, kakor vselej pri naskoku. In zavladala je popolna tišina: Sovražnik se je moral popolnoma razbit umakniti nazaj v svoje nasipe, če je sploh kaj živih prišlo nazaj. Kakor vem, je Rus ta naskok jako drago plačal. Naši so ga počakali, da je prišel popolnoma na cilj, nakar so otvorili ogenj iz stroj-

nih pušk in salve; na tisoče Rusov je padlo. Naše izgube so bile jako male, ker sovražnik sploh ni prišel do nasipov, ampak se je preje obrnil in bil o tem skoraj popolnoma uničen. Mi smo dobili takoj povelje, da se vrnemo nazaj v naše nasipe in smo bili žalostni, da nismo mogli našim fantom pomagati.

Dragi Joško, veliko takih zgodb bi vedel napisati ali mi ne gre nič kaj gladko izpod rok taka roba. Bodi srčno pozdravljen! Na zdar!

III.

Dne 21. februarja 1915.

Ljubi moj Joško!

Prosim Te, da mi sporočiš, če prejmeš vsa moja pisma, kajti tukaj pri nas ni nič zanesljiva pošta. — Odkar sem Ti zadnjič pisal, smo še vedno na enem in istem mestu. Tako dolgo se nismo še držali na nobeni fronti, da bi se nikamor ne umaknili, kakor tukaj. Vse poskušnje, kar jih je sovražnik izvršil, da bi nas vršel nazaj, so se mu izjalovile. In še vselej je tak poskus drago plačal. Kajti naše pozicije so jako izvrstne in sovražniku je pot tako zaprta, da se na noben način ne more priplaziti skozi. Teren leži tako, da ima naša pehota zasedene vse najvišje vrhove, ki zapirajo ceste. Artiljerija je pa po zaslugi naših izvrstnih častnikov tako dobro skrita, da ji sovražnik na noben način ne more do žilvega. Vključ temu pa naši častniki natančno vidijo sovražno artiljerijo in jim takorekoč naravnost v obraz streljamo. Seveda to sovražnika sirašno jezi in nas po večkrat napade z jako silovitimi streljanjem, ne da bi nam napravil najmanjšo škodo, ker strelja za cel kilometer v stran. Seveda pošilja take salve, da se vzdiguje cele oblake prsti kvišku in gorje nam, da bi bili ondi. Naša pehota je pa tudi vse hvale vredna, da tako junaško drži nazaj sovražnika vključ veliki premoči. Kakor sem že preje omenil, ima naša infanterija zasedene visoke gore in tako jim sovražnik ne more drugače škodovati, kakor da bi jih pregnal z naskokom; to je že tudi parkrat poskusil, a jako krvavo plačal. Naši imajo namreč ob vznožju hribov napelane ostre žice in zato sovražnik pri naskoku ne more drugače naprej, kakor da s škarjami prereže žico. Preden pa je sovražnik začel to delo izvrševati, so naše strojne puške posekale do zadnjega in sovražnik se je moral s strašnimi izgubami vrniti nazaj v svoje nasipe. Sedaj pa sovražne čete že nekaj dni sem ne poskušajo več, da bi prodirale in bo najbolj gotovo, da jo bodo morali zopet popihati, odkoder so prišli. Kajti to je očitno, da Rusi gori v tem gorovju trpe veliko lakoto, kar so mi tudi pravili ujeti Rusi, ker so ceste, po katerih morajo Rusi dovažati živež, v jako slabem stanju; preje, dokler je bil sneg, je že še bilo, ker so na sankah vozili, ali sedaj se je pa vse otajalo in je blato tako, da gazio vozovi do pest po blatu. Cesta, ki jo imajo sovražniki sedaj za seboj mi je dobro znana, sem hodil po njej že štirikrat. Vključ temu se pa naši vojaki ravno v sedanjem času ne morejo pritoževati, da bi trpeli lakoto. Ko sem bil pred par dnevi ponoči z dvema topoma v infanterijski bojni črti, so mi fantje sami pravili: »Kruha imamo toliko, da ga ne moremo pojesti.« In tudi hrane nimajo slabe, kakor imamo sedaj tudi mi že toliko jesti, da nam ni treba lakote trpeti. —

To še želim, da bi sovražnika zapodili nazaj, odkoder je prišel in da bi se potem vrnili domov kot zmagovalci! Da ne bi morali žalovati, da je zastoj tekla kri za domovino.

Z Bogom, dragi mi Joško, bodi srčno pozdravljen. In Bog daj, da bi se še kedaj videla!

IV.

Dne 26. februarja 1915.

Ljubi prijatelj!

Razložil Ti bom približno, kakšno bojevanje ali kaki boji se sedaj vrše tukaj. Podnevu je skoraj vedno vse mirno. V vsej bližnji okolici ni videti nič enega vojaka. Samo včasih vidiš kako gre po polju kak posamezen vojak. S skrbnim obrazom je vedno obrnjen v tla; če ga opazuješ, se Ti zdi, da je nekaj izgubil. Kmalu pa spoznaš, da je to telefonist in da preiskuje telefonsko žico, kje je pretrgana. Po velikem trudu slednjič najde, kje je žica pokvarjena, hitro jo pritrdi skupaj in se vrne k svoemu aparatu. Vse drugače je pa, ko se zmrči in napoči noč. Človeku, ki bi oddaleč gledal te prizore, bi se zdeli lepi. Preje prazna cesta, se je sedaj naenkrat napolnila s trenom in kuhinjami, ki dovažajo po 1½ ure daleč jed vojakom v nasipe. Podnevu ni bilo mogoče po cesti, ker bi sovražnik takoj opazil in začel streljati. Zato se mora dovažati vse ponoči. Včasih je še toliko časa mir, da vojak mirno zavžije svoje kosilo, dostikrat pa tudi ne. — V ospredju stoje hribi tako, da je pogled popolnoma zaprt v ospredje. Ti hribi so zaraščeni z bukovjem in borovjem. — Naenkrat se po teh gozdovih zažari veličasten blesk, kakor da bi gorelo vse obzorje. Včasih se pa vzdigne ven iz gošče v zrak kakor zvezda repatica, razsvetljevalna raketa, katere spuščajo naše predstraže, da morejo videti, če se ni mogoče sovražnik vzdignil iz zakopov in se ne pripravlja na napad. Naenkrat pa grobno tišino, ki vlada vse naokoli, preseka grom pušk, iz katerih naši in sovražniki streljajo v salvah. Tedaj je naenkrat ves prejšnji mir prekinjen. Puške grme, zraven jim pomagajo strojne puške, da je ni niti ene sekunde brez strela. V ozadju pa v svojem nizkem basu začno grmeti topovi malega in velikega kalibra, in vse ozračje je napolnjeno z enim samim gromom. Sovražne in naše rakete pa švigajo po zraku, da je vse obzorje v eni sami razsvetljavi. To trpi kako dobro uro, vedno in vedno postaja hujše . . . Žvižg krogel iz topov je tolik, da se ozračje trese od grozne brzine, s katero lete smrtonosne krogle. Počasi pa zopet vse skupaj začne pojenjati, kakor godba, katere je zašla za goro in odnese glasove poslušalcu. Najprvo odjenjajo puške. Samo tam in tam še poča kak posamezen strel in počasi še teh zmanjka. Potem pa tudi topovi počasi odjenjajo. Samo tam in tam v kakem jarku še poča kak poljski top ali se kaka havbica odreže na sovražnikov strel s svojim rezkim strelom, da se zemlja strese na okoli. In tako je čez dobro poldrugo uro zopet vse mirno, kakor je bilo popreje. Napad, katerega je mislil izvesti sovražnik, je odbit. Čez nekaj časa prinese enega ali drugega vojaka po cesti, ki leži mirno v nosilih, mogoče smrtno zadet, in tragedija je za eno noč končana. In čez eno uro zopet vse moštvo, razen straže, mirno spi, bolj sladko kakor naši ljudje kadarkoli doma.

Srčno bodi pozdravljen, moj dragi prijatelj! Bodite srečni vsi skupaj doma. Na vsako pismo prosim, da mi odpíšeš, da bodem vedel, če vse prejmeš!

Mihael Jeriha.

Naročajte „Slovenca“.

je videl nevarnost, ki mu preti in se vzdignil tudi proti temu sovražniku. »Hetman« Dorošenko se je zvezal s Turki, da bi rešil Ukrajino. Toda zastoj! Rusija in Poljska sta leta 1667. sklenili razdeliti ukrajinsko ozemlje. Ukrajina na desnem bregu Dnjepra je pripadla Poljski in je ostala pod njeno vlado do leta 1772. V tem letu se je razdelila Poljska. Ukrajinsko ozemlje sedanje vzhodne Galicije je pripadlo Avstriji in tri leta pozneje tudi Bukovina. Ostali večji del je dobila Rusija, pod katere vlado je bila že od leta 1667. Ukrajina na levem bregu Dnjepra. Že od tega časa si je stavila Rusija kot glavni svoj cilj porušiti naš narod. Še enkrat se vzdigne narod pod poveljem »Hetmana« Mazepy, da bi si pridobil s pomočjo švedskega kralja Karola XII. prostost.

S porazom pri Poltavi 1709. pa je bilo konec vsem bojem Ukrajincev za prostost. Težka usoda je zadela naš narod. Neusmiljeno ga je zatirala Rusija. Plemstvo, kateremu je postalo to robstvo neznosno, se je izneverilo narodu. Tužna in zapuščena je žalovala domovina. »Siče«, zavetišče junakov, ki so se borili za prostost, so uničili Rusi leta 1775. in mu vzeli zadnje sledove. »Hetman« poveljnik kozakov, so zaprli v ječe, kjer so leta in leta vzdihovali v železnih okovih. Njih greh je bil, ker so

ljubili svobodo in prostost in sovražili robstvo. Tako so nam hoteli Rusi vzeti naše zadnje spomine.

To so bili pač najžalostnejši časi za naš narod. Ostal je brez plemstva, ki je prodalo narodni jezik in se sprijaznilo z jezikom sovražnikov. Le preprosto ljudstvo ga je hranilo in branilo s svojimi prsi. Rusi so že upali, da bo izginilo ljudstvo. A varali so se. Glej! na temnem nebu našega naroda se je prikazala bliščeča zvezda in mu začela svetiti.

Bil je to naš največji pesnik Ševčenko. V ognjevitih besedah je nastopil proti tlačanstvu. Iskrena ljubezen do svojega rodu je zadonela iz njegovih pesem. Pokazal je, kako lep je naš materni jezik. Kmalu pa je zadela tudi njega usoda vseh naših velikih mož. Ker je ljubil prostost, je moral v težko desetletno jetništvo v daljno Sibirijo. Ukrajinsko slovstvo, ki se je zdaj začelo tako hitro razvijati, je bilo strogo prepovedano. Leta 1876. je izšel oni grozno-divji zakon Aleksandra II., katerega namen je bil iztrebiti ukrajinski jezik iz slovstva, šole in cerkve. Tako nevarno se je zdelo Rusiji ukrajinsko prebujenje, da je videla celo v jeziku nevarnost.

A vsi grozoviti zakoni, ki so hoteli vzeti narodu zadnjo prostost, ga vendar niso mogli zadušiti. Živel je in rasel.

Upal je in čakal na priložnost, ki mu bo pokazala pot do svobode. Mnogo se jih je vzdignilo med rusko-japonsko vojsko. Nekaj so dosegli. Par listov se je smelo tiskati in zanaprej v ukrajinskem jeziku. Pa tudi tu so napravili ozke meje, čeravno je »Petrogradska akademija znanosti« pripoznala prostot ukrajinskega naroda in njega literature.

Tako daleč je zašla Rusija v svojem zatiranju, da je prepovedala lansko leto celo jubilejne slavnosti našega pesnika Ševčenka v vseh ukrajinskih mestih. Vse prošnje in vsi protesti so bili zastoj.

Tako ravna slovanska Rusija s svojimi brati. V tej vojski hoče požreti zadnje ostanke Ukrajincev, da bi nad celim narodom despotno gospodarila in tem lažje zadušila v ljudstvu Ukrajinstvo.

Da nadaljuje Rusija svojo pot, nam pričajo poročila, ki smo jih dobili iz zasedene Galicije. Vsi ukrajinski časopisi so bili v tem okraju prepovedani, društva razveljavljena in veliko voditeljev Ukrajincev poslanih v Sibirijo. Grško-katoliško duhovščino so aretirali. Celotna pisma so prepovedali pisati v ukrajinskem jeziku. Vse knjigarne so zaprte, ker ukrajinski vojaki, ki štejejo eno tretjino celega ruskega vojaštva preradi čitajo knjige v materinem jeziku.

ku. Ukrajinski častniki ruske armade so morali plačati samo za dela Ševčenka sto kron.

Tako hoče napraviti Rusija konec našemu narodu. Kar se ji pa v 260 letih ni posrečilo, tudi danes ne bo dosegla.

Narod živi inse bori za prostost. To nam pričajo ukrajinske legije, ki se bojujejo v Karpatih za svobodo domovine. Tudi Ukrajinci pod rusko vlado hrepenijo po prostosti. Zato jih je bilo mnogo aretiranih in veliko jih je ubila, da bi pod tujo streho našli svobodno zavetišče. Združili so se, da bi osvobodili rusko Ukrajino.

To je usoda Ukrajine.

Upajmo pa, da nam bo sedanja vojska odprla lepšo bodočnost. Naj bi se besede slovenskega pesnika uresničile

»O da z močjo in srečo, slave,
Ne s krono trnjevo, nebo
Ovilo bi ti sveto glavo!«

Oj, da bi te tako našel, domovina . . . !

Vrli štajerski Slovenci.

Vojni poročevalec Leonhard Adelt piše listu »Berliner Tageblatt«: Trije južnostajerski domobranci so pri naskoku na Lipno padli Rusom v roke. Drugi dan so se vrnili in pripeljali seboj 70 Rusov, katere so pregovorili, da so se dali ujeti od lastnih ujetnikov. Nekega ujetega Slovenca je Rus, ki ga je eskortiral, prosil za cigarete. Slovenec mu obljubi, da jih prinese, teče k svojim nazaj in se smeji lahkovernemu Rusu. Nek drugi južni štajerc je jutraj stopil iz svoje votline in zagledal pred seboj sedem Rusov. Ne da bi se prenačil, vzame svojo puško iz votline, nameri in ujame vseh sedem Rusov. Tu je tudi 16-letni desetenik, Poljak. Med odmori gre na lov na Ruse in jih navadno pripelje seboj 20 do 30. Ima že malo in veliko srebrno svetinjo. Predlagan je tudi za zlato hrabrostno svetinjo. Podeljen mu je tudi že železni križec, zato, ker je s svojim oddelkom zaplenil 6 ruskih topov, ustrelil stotnika in ujel 50 Rusov.

Težko stanje v Srbiji.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Današnji položaj v Srbiji se da označiti samo s srbsko besedo — tužen, katera, naglašena pravilno, dela poseben utis na srce. Izgube, katere trpe Srbi v današnjih najneugodnejših sanitarnih razmerah, se morejo primerjati z velikimi izgubami v bitkah. Zatorej je prav umestna molitev po litanih v katoliških cerkvah: Bog nas varuj kuge, lakote, in vojne! Vse to je hudo, a kuga in sploh nalezljive bolezni so vse večje od lakote in vojne. Sigurno tudi poveljstvo avstrijske armade to dobro ve, in zato odlašala poslati svoje vojske v gnezdo nalezljivih bolezni; kajti te bi se potem z bliskovito brzino razširile po sosednih in oddaljenih krajih in prizadele mnogo hudega ne samo vojnim četam, nego tudi prebivalcem monarhijskega sploh.

Francoski dopisnik Andrej Barbi je pisal v nekatere inozemske časnike, da je položaj ujetnikov v Srbiji ugoden. To trditve posnema tudi srbski časnik »Politika«. A glasilo delavcev »Radničke novine« piše, da ni temu tako, a celo protivno!

Srbska cenzura je hotela ta list ob zid pritiskati, a ljudstvo v Nišu je vsled tega priredilo velike demonstracije, in »Radniškim novinam« je bilo spet dovoljeno izhajati in pisati, kar je resnica.

Sicer je razumljivo, da se pri splošni siromašnosti, ki vlada sedaj v Srbiji, ujetnikom ne more tako »postreči«, kakor bi zahtevala morebiti »gostoljubnost«, vendar pa tudi samo srbsko ljudstvo — pred vsem delavci — zahtevajo, da se mora z ujetniki bolje ravnati. Vzlasti pa morajo vojne vlasti že v interesu higijene vse storiti, da se stanje vojnih ujetnikov zboljša, da se ne širijo nalezljive bolezni, posebno pegasti legar, kateri ima ravno med njimi svoje gnezdo.

List »Pijemont«, glasilo vojne lige v Srbiji, piše v istem smislu. Dr. Gostuški je objavil v tem listu uvodni članek, v katerem opisuje slab položaj vojnih ujetnikov in opominja vlado, naj se več briga za te nesrečnike, kateri morajo ostati do sklepa miru ne samo robni, nego tudi — vojaki. Ta doktor predlaga, da se oddelijo zdravi od bolnih, da se izolirajo v boljših stanovanjih in da se jim daje boljša hrana. Vsakemu ujetniku se mora tudi dati površnik, obutje, perilo in vse, kar je potrebno za toploto in čistoto.

V srbskih vojaških bolnišnicah se nahaja okoli 12.000 srbskih vojakov, bolnih na legarju in na drugih boleznih. To številko priobčuje srbski vladni list »Srbske Novine« dne 6. t. m. — A koliko je bolnikov izven bolnišnic — piše isti vladni list — koliko jih je med narodom, to nam ni znano. Vemo samo, da se te bolezni nenavadno hitro širijo in prodirajo v vse kote ter kakor divji požar uničujejo vse okoli in okoli.

Samo v enem dnevu (2. marca n. st.) je prišlo v vojaške bolnišnice novih 616 obolelih vojakov.

Te številke dajem brez komentarja; saj one same po sebi dosti jasno govore.

SRBIJA IZGUBILA PO VOJSKAH IN NALEZLJIVIH BOLEZNINAH NAD MILIJON MOŽ.

Sofija, 17. marca. Ruska sanitetna komisija je prepotovala tiste srbske pokrajine, ki so prizadete po nalezljivih boleznih, in je preplašena doznala, da je Srbija izgubila strašno veliko ljudi. V zadnjih treh vojnih letih in po sedanjih nalezljivih boleznih je izgubila Srbija nad en milijon mož. Zdravstvenih odredb dežela zjutraj ne pozna.

Na obisku v Belgradu.

»Agramer Tagblatt« poroča: V Belgrad sem prišel ravno prav, da sem bil navzoč, ko so mesto drugi obstreljevali. Vozil sem se z edinim vlakom, ki vozi vsak dan iz Niša in iz notranje Srbije v glavno mesto. V pravem pomenu besede vlak ne vozi v Belgrad sam. Tega niti ne more, ker je porušen kolodvor in zadnji del proge, a če bi tudi tega ne bilo, bi vlak že glede na avstrijske topove ne mogel voziti na kolodvor. Vlak vozi zato samo do trga Topčider, od tam je še 5 km hoda do Belgrada. Ta postaja je zdaj važno križališče vojaških transportov; v vozovih tretjega razreda se vozijo izključno vojaki.

Komaj izstopimo v Topčideru iz vlaka, že čujemo prve strele topov. Kaj li se godi? Ali zopet obstreljujejo mesto? Saj so nam povsod pripovedovali, da je v Belgradu vse mirno. Civilisti in vojaki so vsi prestrašeni in resno korakajo proti izhodu. Prostor pred postajo je pravočrtno, nepredirljivo močvirje. Velikanski promet v zadnjih mesecih, neprestana vožnja vsake vrste vozil je napravil močvirje. Deževalo je neprestano, ceste so se zato izpremenile v potoke. Vsa okolica je poplavljena. Sava, Drina in Donava so zelo narastle. Povodnji so Srbom dobro došle. Nekaj voz, ki čakajo popotnike, da jih odpeljejo v Belgrad, je hitro zasedenih. Nam, namreč meni, neki dami, dvema častnikoma in še več popotnikom, ne preostane drugega, kakor da se peljemo z vozom, ki ga vlečejo volje. 8 frankov zahteva kočijaž. Domačini, ki stoje okoli, odločno ugovarjajo in opozarjajo kočijaža na predpise, po katerih sme zahtevati le 4 franka. »Že prav,« odgovarja, »a predpisi veljajo le, kadar ne padajo bombe. Z ozirom na bombe se zviša cena za vojno doklado!« Kaj naj storimo vek in se odpeljemo čez močvirje v Belgrad. Čim bolj se približujemo predmestju, tem glasneje se čuje gromenje topov. Saj se ne nahajamo v nevarnosti? vprašuje boječe mlada dama, ki se vozi z nami. Častnika jo pomirujeta: »Avstriji merijo le na topničarske postojanke za gorami.«

Ko vlečeta vola voz s težavo skozi močvirje, vidimo granato, ki pade blizu nas in dvigne blato kvišku, ki nas seveda zelo omaže. Dama zdaj ne more več obstati na vozu. Skoči z voza in se pogreze do kolen v blato. Predmestje Topčider je po obstreljevanju največ trpelo. Radi neprestanega ognja donavskih monitorjev so prebivalci tudi mesto zapuščali. V Belgradu, ki je šel pred vojsko 100.000 ljudi, biva zdaj le še 20.000 ljudi. Nekoliko se je zadnje mirne tedne to število dvignilo, ker so se vedno vračali begunci nazaj. Vozili so se z vlaki in z vozovi, ki so jih vlačili volje. Srečali smo dolge vrste takih voz, s katerimi so se vozili možje, žene in otroci v Belgrad nazaj. Po so pa čuli grom topov, so vsi obstali in se posvetovali, kaj da naj store. Iz mesta beže ljudje, vozove obrnejo tudi drugi in se odpeljejo odkoder so prišli.

Ruske pošiljalce v Srbijo.

Bukarešt, 17. marca. Guverner Besarabije, general Gulham, je v spremstvu višjih častnikov došel v Galac, da vse potrebno pripravi za nov veliki provijantni in municijski prevoz v Srbijo. Več kot 40 ruskih tovornih ladij bo vozilo v Srbijo.

Vezuv zopet deluje.

Neapelj, 17. marca. Vezuv nekaj časa sem zopet močnejše deluje. Iz žrela se dviga gost dim, ki v zraku le počasi razblini. Pol gore je zavite v dim. Geolog dr. Alexander Malladra je dognal, da se je v žrelu pojavila nova odprtina.

Denarna pošla v Italiji.

»Köln. Ztg.«, 16. marca, poroča iz Curia, da so dobili italijanski poštni uradi nalog za enkrat brzovojnih denarnih nakaznic ne sprejemati. Obratni med obojema državama upravama se bodo vršili polletno.

Italijanski državni dohodki.

Rim, 5. marca. »Popolo Romano« priobčuje pregled glavnih državnih dohodkov v pretečenih 8 mesecih. Ti so znašali brez davkov na žito 1.371.225.000 lir, za 30 in pol milijona manj kakor v isti dobi prejšnjega leta. Konzumni davki so se vsi zvišali, razun davka na tobak, ki se je za več kakor 16 milijonov dvignil. Tudi direktni davki so bili za 23 in pol milijona večji. Za proračunanim zneskom so dohodki zaostali za 25 milijonov lir.

Kaj čaka balkanske narode.

Sofija, 17. marca. V seji sobranja dne 15. t. m. je prečital poslanec Blagejev v imenu socialistične stranke izjavo, ki iz-

raža, da želi njegova stranka, naj balkanske in vse ostale nevtralne države čuvajo skupno svoje koristi in da naj pospešijo konec vojne. Govor je končal takole: Grom topov v Dardanelah je napovedovalec tiste strašne usode, ki grozi narodom, živčim na Balkanu.

Grška vojska in mornarica.

Atena, 13. marca. Tukajšnji listi priobčujejo zanimive podatke o razvoju grške armade v zadnjih letih. Grčija je leta 1912 imela v mirni dobi 30.000 mož, a je v začetku balkanske vojne mogla zbrati v Macedoniji in Epiru dejansko že 110.000 vojakov. To dejansko stanje se je pozneje podvojilo. Po pohodu v Epir se je Grčija posvetila reorganizaciji svoje armade. Tako po bucareškem miru so pričeli vzbati novake in rezerviste v novo pridobljenih krajih. Kadri so se razširili, tako da more Grška danes postaviti na bojišče 20 divizij z dejanskim številom 300.000 mož. Vse divizije so opremljene z najmodernejšimi posttranskim napravami: imajo aeroplane, brezžični brzovoj, oklopne avtomobile itd. Grška mornarica pa šteje danes 50 enot, med njimi 2 oklopni z obsegom po 14.700 ton ter s hitrostjo 17 vozlov, oboroženi s 4 topovi v premeru 234 mm, z 8 po 190 mm in 16 s 76 mm v premeru; nadalje imajo Grki 20 torpedolovcev in 2 podmorska čolna.

Poostren položaj na Kitajskem.

London, 17. marca (Kor. urad.) »Times« poroča iz Pekinga: Poročilo, da so odposlali Japonci na Kitajsko večje število čet, ki jih spremljajo vojne ladje, poostreje položaj na Kitajskem. Trdi se, da je zapustila neka divizija Daljnji, da nadomesti navadno posadko v Mandžuriji. Brigado, ki se zdaj nahaja v Tsingtau, nadomeste z drugo brigado.

Volitve na Španskem.

Madrid, 17. marca. (Kor. u.) »Agence Havas« poroča: Pri volitvah 517. okrajnih svetnikov je bilo izvoljenih 232 pristašev vlade, 143 liberalcev, 44 demokratov, 8 pristašev Maura, 12 fašistov, 11 neodvisnih, 11 reformistov, 37 republikancev, 10 regionalistov in 8 svetnikov raznih strank.

General Almanza usmrčen.

Washington, 17. marca. (Kor. urad.) Vojno sodišče pristašev Villa je obsodilo na smrt Carranzovega pristaša generala Matso Almanza in njegov štab. Obsojence so že usmrtili.

Lord Kitchener o vojnem položaju.

C. kr. koresp. urad poroča iz Londona 17. marca: V zgornji zbornici je podal lord Kitchener izjavo o vojni, v kateri je rekel: Najnovejša poročila o bojih na Francoskem nam dajejo priložnost, da vemo prav oceniti, s kakšnim uspehom so naše čete započele ofenzivo. Nemci so bili kljub najskrbnejši pripravljenim, močno utrjenim postojankam na znatni progi vrženi nazaj. Vasi Neuve-Chapelle in Lepinette je naša armada zasedla in obdržala. V teh bojih so imele indijske čete posebno velik delež.

Odkar sem zadnjič govoril v tej zbornici, je nadaljeval lord Kitchener, so se na Francoskem poslala znatna ojačenja, med njimi ena kanadska divizija, ena northlandska divizija, še ena londonska divizija ter različne druge enote. To so prve polnoštevilne enote teritorialnih čet, ki so šle na Francosko. Zdravje čet je izborna. Francozi so, izvzemši fronto pri Soissonu, na različnih točkah bojne fronte napredovali; posebno v Champañi.

Na vzhodnem bojišču so se izjalovili ljuti nemški napadi na Varšavo. Nemška ojačenja, ki so napadla ruske postojanke v vzhodni Prusiji, so bila ustavišena ali so pa na tem, da jih Rusi poženo nazaj.

Po kratkem izvajanju o vojnem položaju na bližnjem vzhodu je lord Kitchener prešel na nezadovoljive razmere v angleških tovarnah, ki izdelujejo vojne potrebine, in rekel: Medtem ko so delavci v splošnem lojalno delali, je bilo tudi obžalovanja vrednih slučajev, ko so izostajanje od dela, neredne delavne ure in v nemarnost vidno zmanjšali produkcijo tovarov. To je v nekaterih slučajih pripisati zapeklivosti alkohola, v drugih pa obteževalnim odredbam strokovnih organizacij. Ne morem dovolj poudariti in opozoriti na to, da je uspehu operacij v različnih delih sveta resno na kvar in jih zakasnuje, ako cel narod ne dela z nami in za nas, in sicer ne le s tem, da daje ljudi za vojno službo, marveč tudi s tem, da nas preskrbuje s potrebnim orožjem, municijo in drugo opremo.

Vojaške zadeve.

— **Odlikovanja.** Vojaški zaslužni križec 3. razreda za vojno dekoracijo je dobil stotnik 17. pp. Tomaž Kliman. Cesarsko pohvalno priznanje so dobili: Poročnik Anton Triller, 47. pp., Franc Košmelj in Rudolf Ranghofer, oba pri 87. pp. Srebrno kolajno 1. razreda so dobili: Peter Golob, Lenard Podhovnik, oba p. 7. pp., praporščak Rihard Knobloch in desetenik Ivan Mertelj, oba pri 17. pp., tit. narednik Ferd. Silih, desetenik Karl Suschegg in častniški sluga Ignacij Vojsk, vsi trije pri 87. pp., nadlovcec Mihael Podlesnik, četovodja Jozef Maček, četovodja Karel Klajnsček, patrolni vodja Anton Kokalj in Ivan Tomše, vsi pri 7. lov. bataljonu, štab. narednik Vinko Rebec, nadlovcec Anton Eibl, četovodja Franc Berini, Valter Resch, lovci Ivan Gaberšek, Franc Vuk in Ivan Zertus, vsi pri 20. lovskem bataljonu, kadet Franc Petek, 2. bos.-herc. polk, dragonca pri 5. drag. polku Ervin Bojanc in Josip Gorjup. Srebrno kolajno 2. razreda so dobili: Ivan Ulzel, Franc Čok, Ivan Obič in Gašper Ilanig, vsi pri 7. pp., narednik Matija Schnablegger, četovodja Alfonz Mevec, poddesetenik Ivan Modrijan in Avgust Pichler, vsi pri 17. pp., četovodja Martin Horvat, podlovci Ivan Novak, Ivan Povše, Ivan Tomše, Karel Žerjal, Alojzij Sinkovec, lovci Karel Jakovšič, Ivan Koželj, Ivan Mak, Ivan Modec, Josip Peun in Ivan Vidmar, vseh dvanajst pri 7. lov. bat., kadet Štefan Bartol, četovodja Ferd. Palavec, med. Josip Pfeifer, lovci Matija Lušin, Franc Porzar, Mihael Presternjak, Friderik Raser in Karel Smilovčič, vsi pri 20. lov. bat., četovodja Franc Krajnc, desetenik Ivan Geigl in Franc Hrapot, vsi pri 5. dragonskem polku.

Hrvaške želje.

* Pod tem naslovom poroča »Tagespost« iz Zagreba dne 17. marca:

Od izbruha vojne je politično življenje na Hrvaškem popolnoma mirovalo, v nasprotju z Ogrsko, kjer so različni politični voditelji in odgovorni ministri skoraj vsak dan podajali važne politične izjave. Do nastopov v hrvaških komitatnih zborih, ki so se vršili z ozirom na besede grofa Tisze o hrabrosti hrvaških čet, ni bilo na Hrvaškem nobenih političnih izjav. Zato zasluži pozornost nastop upravnega odseka belovarsko-križevske velike županije, ki se je vršil pred nekaj dnevi. Odsekov član dr. Miroslav pl. Stričić je namreč najprej predlagal, da se odpošlje pozdravna brzovojna poveljniku mnogostavljenege varždinskega pešpolka št. 16, in dalje, da se sprejme sklep, v katerem se po naglasitvi zadržanja hrvaških čet in celokupnega hrvaškega naroda izrazi upanje, da bodo te kreposti hrvaškega ljudstva po sklepu miru našle popolno priznanje in da bodo pravice hrvaškega naroda v okviru državnopravnih zakonov v polnem zmislju besede zasigurate. Dalje je naprositi bana in ministrskega predsednika, da si prizadevata, da se člen I. zakona iz leta 1868. razširi v tem zmislju, da se ločeni deli hrvaškega naroda združijo in da se Hrvaški odkaže v monarhiji tisto mesto, ki gre kraljevini ne le na temelju historičnega prava, marveč tudi na temelju sedanjih dogodkov, ki so prinesli Hrvaški nove pravice v zmislju enakopravnega kraljevstva. Sklep je bil soglasno sprejet in veliki župan Treščec je obljubil, da ga bo predložil banu in ministrskemu predsedniku. Sklenilo se je tudi, da se pozovejo tudi ostale velike županije, da sprejmejo enako se glaseč sklep.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Brezuspešni ruski napadi.

Dunaj, 17. marca. Uradno se poroča: Na Rusko-Poljskem in v Galiciji smo tudi včeraj zavrnili osamljene sovražne napade.

Na karpatski fronti ni nobenih bistvenih dogodkov. Pri Wyszokowu so poskušali sovražni oddelki s ponovnimi napadi ponoči zopet pridobiti postojanke, katere so vzele naše čete. Napadi so se vsekoli izjalovili.

Južno od Dniestra se na posameznih točkah bojujejo. Položaj se ni izpremenil. Napad sovražne pelote na južni breg Pruta vzhodno od Črnovic se je kmalu izjalovil v našem ognju.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Ruski napadi proti vzhodni Prusiji.

Berlin, 17. marca. Veliki glavni stan. Slabi ruski sunki na Tauroggen in Langszargen so bili odbiti.

Med rekama Szekwa in Grzic smo zavrnili ruske prodiralne poskuse.

Južno od Visle se ni nič izpremenilo. Najvišje armadno vodstvo.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

RUSKO URADNO POROČILO.

Rotterdam, 17. marca. Uradno petrograjsko poročilo pravi: Ob Bzuri se opaža živahno delovanje med nemškimi postojankami. Možno je, da Nemci tam ojačujejo svoje topništvo. V Karpatih so okoliščine za rusko ofenzivo zelo težavne. Posebno ovira operacije debel sneg in hud mraz. Samo smukati se lahko preostale gibajo.

Pri Suvalkiju je prešel sovražnik v ofenzivo. Na bojni črti med rekama Omulev in Orčič ter pri Praszyszsu se bije topniški boj. Na levem bregu Visle ni nobene izpremembe. Na črti Gorlice-Lupkov v Karpatih smo večkrat srdito napadli. Južno od Gorlice je sovražna četa prekorčila reko Sekovo ter se skušala utrditi na desnem bregu. Napadli smo Lupkov, Smolnik in bližnje višine. V vzhodni Galiciji so donski kozaki premagali tri oddelke pruskih huzarjev pri vasi Niezwiska ob Dnjestru.

Rusko poročilo z dne 14. t. m. se glasi: Na levem bregu Njemena se vrše delni boji na cestah, ki vodijo v Grodno. Ko smo očistili gozdove okoli Avgustova, so se naše čete osredotočile okoli Lipska. Trdnjavski topovi v Osoviu uspešno odgovarjajo nemškim oblegovalnim baterijam. Severno od Praszyszsa so se Nemci približali na 1500 m našim okopom; toda njihova ofenziva se jim ni posrečila, umakniti so se morali v svoje prejšnje postojanke. V Karpatih in v vzhodni Galiciji je bil velik vihar in snežni metež.

× × ×

POLOŽAJ V KARPATIH.

Iz vojnega poročevalskega stana se poroča z dne 17. marca: Na karpatski fronti je bilo včeraj razmeroma mirno. Prišlo je le do manjših kanonad in podjetij od strani sovražnika. Tudi južno od Dnjestra pri Nadworni in Ottyniji so Rusi vsled velikih izgub zadnjih dni kazali le malo veselja za napade. Ruski napad vzhodno od Črnovic smo z lahkoto odbili.

AVSTRIJSKA PATROLA V KARPATIH.

Naše konjiške patrole v Karpatih so večkrat prisiljene, da v goratem neprehodnem ozemlju stopijo s konji in se peš plaziijo dalje. Tako patrolo nam kaže današnja slika. Iz tega se vidi, s kakšnimi težavami se imajo boriti naše čete v Karpatih in zato ni čudno, če pridejo le počasi naprej.

× × ×

IZ OSVOBOJENE BUKOVINE.

Gura Humora, 17. marca. Črnoviškem vseh učilišč so Rusi prizanesli, zapčatili so samo vseučiliško knjižnico in pisarne. Mestno življenje v Črnovicah je mirno. Živil je dovolj. Skoro vse prodajalne so zaprte. Mestno vodstvo je v rokah vladnih uradnikov. Neprestano vodijo skozi Črnovice ruske ujetnike iz bojev ob ruski meji. Včeraj so bile vse ceste pokrite z debelim snegom, ki je pa danes pričel kopneti.

Dunaj, 17. marca. Član gosposke zbornice baron Wassilko poroča listu »N. W. Tagblatt«, da so njegov grad Verhomet ob Seretu kozaki po naročilu ruskih častnikov vpepelili. To dejanje so utemeljevali s tem, da morajo barona Wassilka kaznovati, ker je zbral lasten polk prostovoljcev, ki se bojujejo proti Rusom.

NOV RUSKI NAPAD NA ČRNOVIŠKI VODOVOD.

Budimpešta, 17. marca. Rusi so minulo noč zopet napadli črnoviški vodovod, ki je onstran Pruta. Naše čete so bile za napad pripravljene in so ga kmalu zavrnile. Dopoldne so Rusi z novo silovitostjo ponovili napad, izid je bil istotako za Ruso neugoden. Rusi so bili prisiljeni, da so se z velikimi izgubami umaknili. Na naši strani ni bilo izgub.

× × ×

KAKO JE PRI PRZEMYSLU?

Budimpešta, 17. marca. »Pesti Naplo« poroča: Rusi pred Przemyslom so izvzemi obdeljevanja, ki se vrši od časa do časa, mirni. Njih čete niso prodrle. Topništvo naših trdnjavskih utrd je neprestano na delu in silno obstreljuje sovražne postojanke. Zračna pošta deluje redno. Ruska poročila potrjujejo, da je bil neki ruski letalec, ki je metal bombe, po našem ognju prisiljen, da se je spustil na tla, nakar so ga ujeli.

Berolin, 17. marca. Vojaški kritiki moskovskih listov se pečajo s Przemyslom. Povdarjajo, da se že nekaj časa sem niso od ruske strani povzeli nobeni napadi na trdnjavo. Osamljeni izpadi posadke so bili vrženi nazaj. Sicer se pa operacije omejujejo na artiljerijske boje in na dolgotrajna saperska dela. Zdi se, da hoče rusko vodstvo z lakoto prisiliti trdnjavo k predaji, da tako prepreči ogromne izgube, katere bi prinesli odločilni napadi. Kritiki svare ljudstvo pred mislijo, da bo moderno in izredno dobro branjena trdnjava kmalu padla v ruske roke. Usoda Przemysla se bo najbrže odločila na drugih bojiščih. Trdnjava

ima dovolj živil in municije in se lahko še dolgo časa brani.

× × ×

SILNI RUSKI NAPADI V VZHODNI GALICIJI.

Dunaj, 17. marca. Vojni poročevalci poročajo: Potem ko je ofenziva Rusov v srednjih Karpatih ustavljena, so pričeli sovražniki ljuto napadati v vzhodni Galiciji. Včeraj so pri Ottyniji trikrat napadli, a vedno brez uspeha. Naše čete so se držale vrlo hrabro.

PORUŠENJE HUSIATYNA.

Dunaj, 17. marca. Nek na Dunaju bivajoči odvetnik iz Husiatyn je dobil od svojega solicatorja, ki je ostal tam, pismo poročilo, da je mesto večinoma porušeno. Nepoškodovanih je ostalo komaj 20 hiš.

IZ JUŽNOVZHODNE GALICIJE.**Drzna pota finančnega stražnika.**

Dne 15. marca se je v uredništvu krakovske »Nowe Reforme« oglašil finančni uradnik iz vzhodne Galicije, ki je preživel vso dosedanjo vladno v vzhodni Galiciji. Ob začetku ruskega napada je bival v Solotvini. V novembru mu je pošel denar. Zato se je odpravil k svoji avstrijski direkciji po plačo. Drzno se je preril skozi ruske straže ter prišel do avstrijskih postojank, kjer se je legitimiral z uradniško legitimacijo. Prišel je v Krakov, prejel svojo plačo ter se zopet po zelo nevarnem potovanju vrnil k družini v Solotvino. Tukaj so ga začeli ljudje splošno sumiti vohunstva; zato se je z družino dne 5. februarja preselil v Stanislovov, kjer je ostal do 23. februarja. Dne 23. februarja je k njegovemu stanovanju priletel šrapnel. To mu je bilo znamenje za odhod. Pot proti jugu je bila prosta. Z družino je odpotoval skozi Delatyn in skozi Ogrsko v Krakov. Železnica Nadworna—Delatyn še ne vozi, ker je podrt neki most; na progi Delatyn—Kolomeja se pa že vrši promet.

Poslušajmo najprej, kaj pripoveduje iz Stanislovova.

V Stanislovovu.

Rusi so mesto zasedli v septembru skoraj brez boja. Ves čas ruske vlade je bilo v mestu dosti mirno in redno. Bilo je nekoliko neprijetnih »rekvizicij«, zlasti pri židih, sicer pa nič hudega. Poleg ruske vojne oblasti pod polkovnikom Gawinskim, je bila v mestu tudi civilna uprava. Načelnik mestne policije in uprave je bil Lukomski, prejšnji stanislavovski policijski ravnatelj. Na vseh oglaših je bil poleg Gawinskega tudi njegov podpis. Za mesto so bili izdani natančni predpisi. Prodajalne so morale biti odprte do osmih zvečer, kavarne pa deloma do 10. in 12. ure, nekatere pa celo do dveh ali štirih ponoči. Upeljali so petrograjski čas, ki je 55 minut pred našim.

Kurz rublja je bil 3 K 30 vin. Po tem kurzu so pobirali mestne naklade na petrolej, pivo in meso v isti višini kot pod avstrijsko vladno. V petrolejski rafineriji in pivovarni je uradoval ruski kotrolor. Meščanom je bilo od devetih zvečer do štirih zjutraj prepovedano hoditi iz hiš. Ponoči so namreč Rusi premikali in prevažali svoje čete. Za pot v Lvov se je dobilo dovoljenje za plačo dveh rubljev. Železniški promet v Lvovom je bil reden. Železniške delavnice na kolodvoru so poslovale.

V mesto je prišlo več ruskih uradnikov z družinami. Pohišstvo so dobili poceni, ker so ga Rusi ugrabili v zapuščenih hišah ter ga deloma celo odpeljali. Poslovala je prejšnja mestna policija; samo sablje so ji vzeli. Ko so pa bili Rusi pregnani iz Črnovic, je od tam prišlo več ruskih policistov in orožnikov.

K BOJEM PRI SOHACEVU.

Krakov, 13. marca. »Glos Narodu« poroča z bojišča pri Sohačevu, zapadno od Varšave, da je v mestu samem le malokatera zgradba ostala nepoškodovana. Ravno tako je požar uničil večino krajev ob Bzuri in Utrati; cerkve so skoraj vse porušene.

RUSKO POROČILO O GALICIJI.

Moskva, 17. marca. Uradnik notr. ministrstva Puriškovski je v svojem referatu izjavil o političnem položaju v Galiciji: Ruska vladna oblast je odstavila vse izvoljene funkcionarje in jih nadomestila z drugimi. Mestni magistrati daleko ne delujejo tako, kakor za časa avstrijskega gospodstva. Posebno je ruska oblast odstranjevala judovske funkcionarje. Tudi iz lvovskega magistrata mislijo odstraniti vse jude.

× × ×

K BOJEM NA RUSKO-POLJSKEM

prinašamo dva velezanimiva fotografska posnetka: Zgoraj vidimo pehoto, ko prodira po brdovitem ozemlju skozi globok sneg. Spodaj pa se vpenja pehota na obrežno pobočje neke reke. Sliki kažeta, kakšne ovire morajo premagovati čete v bojih s severnim sovražnikom.

VELIKA BITKA MED PRASZYSZEM IN OSTROLENKO.

Geni, 16. marca. Pariški »Journal« poroča iz Varšave: Osovjec se še vedno obstreljuje. Več dni so se usipale krogle gosto v mesto, zdaj je obstreljevanje nekoliko manj ljuto. Kljub velikim zemeljskim oviram razvrščajo Nemci svoje topove v bojni črti. Velika bitka v prostoru med Praszyszem in Ostrolenko je neizogibna.

VARŠAVO NEMŠKI LETALCI ZOPET OBSTRELJAVALI.

Krakov, 17. marca. Tukajšnji listi objavljajo po »Kurjeru Warszawskemu«: Ponoči od 27. na 28. februarja so zopet metali iz zrakovlovov bombe na Varšavo. Ponoči so prebudili prebivalce trije strašni poki. Neki Zeppelinov zrakoplov jih je v mesečni noči vržl v mesto. Ena bomba je napravila na tlaku veliko luknjo, 1400 šip je bilo razbitih. Zračen pritisk je bil tako silovit, da so popadale v stanovanjih s sten slike, zrcala in druge stvari. Nemci so vržli sedem bomb, a štiri so padle izven mesta na tla. Ubit ni bil nihče. Na povelje policije so v mestu pogasili takoj vse luči.

ARETACIJE V VARŠAVI.

Krakov, 17. marca. V zadnjih dveh mesecih so zaprli v Varšavi veliko oseb. Ob obletnici poljske vstaje l. 1863. se je razdeljeval med Poljaki letak, vsled česar so zaprli nad 150 oseb, med njimi več žensk. Zaprli so med drugimi znanega milijonarja Dziewulskięa, profesorja Zalewskiego in več časnikařev.

× × ×

RUSKI CAR NA FRONTI.

Petrograd, 17. marca. Petrograjska brzojavna agencija poroča, da je car došel na bojno fronto.

× × ×

LEGAR V RUSKIH VRSTAH.

Budimpešta, 17. marca. »Pesti Naplo« poroča: Ruske čete zelo pobira legar. Avstrijske vojaške oblasti so odredile, da se mora vsak ujet Rus natančno preiskati. Vreme je milo, sneg zelo hitro kopni.

× × ×

VOJNI UJETNIKI V SIBIRIJI.

Berolin, 17. marca. »Vossische Ztg.« poroča iz Petrograda: »Reč« piše o nemških, avstrijskih in ogrskih vojnih ujetnikih v Sibiriji: Ujetniki in domačini dobro shajajo, ker so ujetniki dobri kupci in ker veliko koristijo domačinom. Povsod v ujetniških naselbinah procvita trgovina. Med ujetniki je veliko dobrih rokodelcev. Ujetniki so delavni. Otvorili so izkuhe, kavarne in delavnice. Vojska je daleč in daljava zmanjšuje strast. Vojne ujetnike spoštujejo in jih kot pridne delavce cenijo.

× × ×

TOMSK,

kamor je bil odpravljen velik del avstrijskih ujetnikov, je največje in najbogatejše mesto zapadne Sibirije. Leži na sirmem bregu plovne reke, ki se imenuje Toma. Tomsk šteje 64.000 prebivalcev, med njimi 4533 katoličanov. V njem je 31 cerkv in molilnic vseh veroizpovedanj. Tudi katoličani imajo v Tomsku svojo cerkev. Poleg mnogih srednjih šol ima Tomsk tudi

vseh učilišč in tehnološki zavod. Tvornice in drugi veliki zavodi, katerih je skupaj 208, izdelajo na leto za tri milijone rubljev blaga. Železnice in plovnost reke Tome pospešujejo obrt in trgovino, da oboje kar najlepše procvita. Nebo je večidel jasno. V Sibiriji ne poznajo megle, pač pa pritiska v zimskem času strupen mraz. V Tomsku pade toplomer na 40 stopinj pod ničlo, kadar je ostra zima. Sicer pa je podnebje zdravo.

Angleži.**ANGLEŽEM PRIMANJKUJE VOJNEGA MATERIJALA.**

Rotterdam, 17. marca. Iz Londona poročajo: Lord Kitchener je v gospodski zbornici izjavil, da primanjkuje vojnega materijala. Pozival je topničarje in delavce, naj pridneje izdelujejo vojni materijal. Časopisje o tem vprašanju jako resno sodi.

KANADČANI ODPOSLALI 1200 MOŽ NA ANGLEŠKO.

Kiel, 17. marca. »Omaha Tribune« poroča iz pristanišča Seattle ob Velikem oceanu: V Anglijo se je odpeljal 30. prekmorski bataljon, ki ga tvorijo 1200 Kanadčanov. Poroča se, da nameravajo v bodoče pošiljati na Angleško le male oddelke, ki jih bodo spremljale vojne ladje.

ANGLEŠKI DRŽAVNI ZBOR ODGOĐEN.

London, 17. marca. (Kor. u.) Državni zbor so odgodili do 14. aprila.

DELAVSKI SPORI NA ANGLEŠKEM.

Rotterdam, 17. marca. (Kor. urad) »Rotterdamsche Courant« poroča iz Londona: Položaj v premogokopih postaja vedno resnejši. Zveza rudarjev je sklenila, da odpove 1. aprila vse obstoječe pogodbe, ki prenehajo 1. junija. Med 1. aprilom in 1. junijem predložijo nove pogodbe, s katerimi naj bi se povisale najnižje in najvišje plače. Danes je napovedano zborovanje zveze rudarjev, na katerem se stavijo zahteve. Najbrže sklenejo, da naj se takoj dovoli vojna doklada v višini 20 odstotkov sedanje plače.

Boji na zahodu.**Nemško uradno poročilo****Boji za višine.**

Berlin, 17. marca. Veliki glavni stani Boj za hrib, ki štrli iz južnega pobočja višine Loretto severozahodno od Arrasa, se je odločil v našo korist.

V Champağni, zahodno od Perthesa in severno od Le Mesnila so Francozi tekot dneva večkrat brezuspešno napadli. Zvečer so z močnimi silami vnovič napadli severno od Le Mesnila. Boj je še v teku.

V Argonih boji še niso končani. S pobočja jugozahodno od Vauquoisa, vzhodno od Argonov, smo vržli Francoze, ki so se tam začasno vgnjezdili.

V gozdu Priester, severozahodno od Pont à Moussona, sta se izjavila dva francoska napada.

V Vogezih se je vršil le artiljerijski boj.

Najvišje armadno vodstvo.**Francosko uradno poročilo.**

Pariz, 16. marca. Uradno poročilo z dne 15. marca ob 3. uri popoldne:

Belgijska armada je nadaljevala svoje prodiranje proti Yseru. Angleške čete, ki so bile včeraj zvečer pri Sv. Eloi južno od Yperna zelo hudo napadene, so se najprej nekoliko umaknile, so pa nato s protinapadom zavzele del izgubljene zemlje. Boj še traja. Pri Neuve Chapelle ni nobene izpremembe. V Argonih je sovražnik na večer 14. marca poizkušal tretji, zelo oster napad, da si osvoji strelske järke, ki smo si jih priborili med Four de Parisom in Bolante. Kakor prejšnje, smo odbili tudi ta napad.

Poročilo ob 11. uri zvečer: Na ozemlju pri Lombartzyde je naša artiljerija uspešno obstreljevala sovražne okope. Severno od Arrasa smo v naskoku vzeli tri vrste sovražnih jarkov na višini Loretto. Ujeli smo okoli 100 Nemcev, razbili dve strojni puški in razstrelili municijsko zalogo. Na cesti v Lille smo razstrelili več nemških strelskih jarkov. V Champağni smo vnovič napredovali. Pridobili smo ozemlje v gozdu severozahodno od Souaina in severozahodno od Perthesa. V Argonih se vrše živahni boji. Dva sovražna protinapada smo odbili. V gozdu Le Pretre so Nemci z minami popolnoma razstrelili štiri naše strelske järke, v katerih so se nato ustalili. Vojni minister je obiskal ranjenega generala Mounourya, ki je mogel nekaj trenutkov z njim govoriti. Vojni minister se je nato podal h generalu Villaretu in mu izročil komandnerski križec častne legije.

Belgijska armada šteje še kakih 150.000 mož.

Rim, 17. marca. Bivši belgijski poslanik baron d'Erp je izjavil o sedanjem stanju belgijske armade:

Računam, da je kakih 150 ali 160.000 mož, morda še več; pa to število raste vsak dan, ker vedno prihajajo novi prostovoljci. To so Belgijci, ki so na kak skrit način prekorčili mejo, ali pa begunci, ki se vračajo. Tudi moj sin je med njimi.

Kaznovana bruseljska tvrška.

Bruselj, 17. marca. (Kor. urad.) Tukajšnja tvrška Henri Lepen je bila radi prestopka proti odredbi generalnega guvernerja glede na plačilno prepoved Angliji kaznovana z denarno globo 20.000 mark.

Termonde.

Amsterdam, 17. marca. »Tijd« poroča iz Sluissa: Razmere v Termonde so se zboljšale, največja beda je premagana. Sedaj je zopet okoli 6000 prebivalcev v mestu. Sedež središča se je zopet premestil nazaj v Termonde; nahaja se v vojaški bolnici, ker je justična palača zgorela. Sestavil se je odbor, ki bo pospeševal zidavo in popravilo porušjenih hiš.

Podmorski boji proti Angliji.

MED SEDMIMI TORPEDIRANIMI ANGLESKIMI PARNIKI JIH JE PET POTOPLJENIH.

Berlin, 17. marca. »Reuter« poroča uradno: Potopilo se je pet angleških parnikov med tistimi sedmimi parniki, ki so jih, kakor je uradno poročala admiraliteta, Nemci minulo soboto torpedirali.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLNI NA DELU.

Rotterdam, 17. marca. Paroplovna družba Hot v Liverpoolu naznanja, da so bile v ponedeljek tri njene tovarne ladje na poti proti zahodu 15 mor. milj severozahodno od Hawer-Forta torpedirane. Dva parnika sta se potopila.

London, 17. marca. (Kor. ur.) Reuter objavlja sledeče uradno poročilo: Parnik »Fingal« (1563 ton) je bil v torek torpediran in se je potopil. Šest oseb je utonilo. Parnik »Atlanta« (519 ton) je bil v nedeljo torpediran na obrežju zahodne Irske, a se ni potopil.

Amsterdam, 17. marca. (Kor. urad.) Iz Hoek van Hollanda poročajo: Nemški podmorski čoln je torpediral angleški parnik Leeuwarden na poti iz Londona v Harlingen. 17 mož posadke so prepeljali v Hoek van Holland. Angleška parnika »Avocat« in »Lestris« je tudi zasledoval nemški podmorski čoln, ki je pa v nizozemskih vodah ustavil zasledovanje.

Frankfurt, 17. marca. (Kor. urad.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Londona: Admiraliteta naznanja, da se je tudi parnik »Florasana«, ki je bil svoččasno torpediran, potopil.

PARNIK »ABENIREN« IZGUBLJEN.

Pariz, 17. marca. (Kor. urad.) »Petit Parisien« poroča iz Cherbourgha: Parnik »Abeniren« (?) je pred Cherbourghom našlo neko francosko torpedno brodovje, ko so ga že razbitega valovi gonili po morju. Parnik, ki ga je zapustila posadka, so nekoliko za silo popravili in ga vlekli v Cherbourgh.

OPUŠČENA PLOVBA.

Amsterdam, 17. marca. (Kor. urad.) Iz Vlissingena se poroča, da so angleške oblasti začasno ustavile plovo iz Folkestone. Upajo, da vzdrže vsakdanji promet pošte in poštnikov čez Tilbury.

ANGLEŽI SE BOJE NEMŠKIH PODVODNIH ČOLNOV.

Hamburg, 17. marca. »Hamburger Fremdenblatt« poroča iz Rotterdama, da so štiri paroplovne družbe radi nevarnosti podvodnih čolnov ustavile vožnjo svojih ladij.

ANGLEŽI O BLOKADI ANGLIJE.

Pri nekem zborovanju v Londonu pod predsedstvom lorda Selbornea je izjavil A. H. Pollen, da je moč angleške mornarice enaka oboroženi moči 15 milijonov ljudi na kopnem. Če hočejo Nemci uspešno

blokirati Anglijo, morajo imeti 12.000 podmorskih čolnov. Tako poročajo »Münchener Neueste Nachrichten«.

NEMCIJA IN ZDRUŽENE DRŽAVE.

New-York, 17. marca. (Kor. ur.) Danes so izpustili v morje ameriški parnik »Pennsylvania«. Kapitan nemške pomorske križarke »Prinz Eitel Friedrich« se je udeležil slavnosti v paradni uniformi.

NEMCIJA SE OPRAVIČUJE ZARADI POTOPLJENE AMERIŠKE LADJE »WILLIAM FRYE«.

Washington, 16. marca. Nemški veleposlanik je bil včeraj pri Bryanu, kateremu je izrazil obžalovanje, da je pomožna križarka »Prinz Eitel Friedrich« potopila ameriško ladjo »William Frye«. Ta korak veleposlanika dokazuje, da hoče dati Nemčija Združenim državam popolno zadoščenje. Krivdo za uničenje ameriške ladje je nemška vlada popolnoma naprtila poveljniku pomožne križarke »Prinz Eitel Friedrich«.

ANGLIJA IN ZDRUŽENE DRŽAVE.

New-York, 17. marca. (Kor. ur.) Večina časopisov sodi, da morajo Združene države ugovarjati proti angleškimi represalijam, ker napoveduje Anglija blokado, ne da jo tudi dejansko izvede in zastraži obrežje z bojnimi ladjami.

ZADNJA ŽRTEV KRIŽARKE »DRESDEN«.

Berlin, 16. marca. Iz Kodanja se poroča: Križarka »Dresden« je ob južno-ameriški obali potopila angleški parnik »Corfway Castle«.

REŠENCI KRIŽARKE »DRESDEN«.

London, 17. marca. (Kor. ur.) Reuter poroča: Angleški parnik »Orama« je pripeljal v pristanišče Valparaiso rešene mornarje potopljene nemške križarke »Dresden«. Nekaj rešencev je ranjenih, 19 mož posadke »Dresdena« pogrešajo, 3 so mrtvi. Valparaiso, 17. marca. (Kor. urad.) Angleški parnik »Orama« je izkrcal 17 mornarjev posadke »Dresden«. Med njimi sta dva častnika.

NEMŠKI PARNIK »MACEDONIA« UŠEL SPANČEM.

Pariz, 17. marca. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča iz Las Palmasa: Nemški parnik »Macedonia«, ki je preskrboval nemške križarke v Atlantskem oceanu s premožem in živim in ki ga je odvedla meseca oktobra španska križarka »Cataluna« v Las Palmas, je porabil nenavzočnost križarke, da je ponoči ušel iz pristanišča. O dogodku se zelo razpravlja.

FRANCOSKI ODGOVOR AMERIKI.

Ženeva, 17. marca. Francoska vlada bo na zadnjo ameriško noto odgovorila, da Francoska in Angleška ne bosta uničevali nevtralnih ladij. Blaga na krovu nevtralnih ladij, ki prihajajo iz Nemčije ali so tja namenjene, se dejansko ne bo smatralo za vojno konterbando. Blaga se ne bo zaplenilo in ravnotako tudi ladij ne, ki ga bodo vozile. Na ta način se bo ohranilo načelo, da zastava ščiti blago. Blago se bo enostavno sekvstriralo in dalo odpošiljatelju na razpolago ali pa v njegovo korist prodalo. Nevtralne ladje se bo vrnilo.

Bitka na Severnem morju.

Rotterdam, 17. marca. Danes se je cel dan ob nizozemski meji čulo močno gromenje topov iz severne smeri. Tuji hidroplani so se pojavili ob severni morski obali. Slutijo, da se vrši bitka v Severnem morju.

Predsednik turške zbornice o položaju.

Budimpešta, 17. marca. (Kor. urad.) Predsednik turške zbornice Halil bej je iz-

javal sotrudniku »Az Esta« o položaju: Obleganje Dardanel so sprejeli v Carigradu in v celi Turčiji hladno. Dejstvo, da združeno angleško-francosko brodovje po 25dnevem trdem obleganju ne izkazuje čisto nobenega uspeha, jamči dovolj za izvrstnost tehničnega oboroženja utrd in vodstva obrambe, kakor tudi za to, da ostane kakor dozdaj tudi naprej obleganje brezuspešno. V bojih na suhem so Rusi ob izbruhu vojske vdrl v turško ozemlje. Naša armada je odbila sovražnika z veliko silo in vdrla daleč v sovražnikovo ozemlje. Vojskujoči armadi si stojita zdaj nasproti približno v ozemlju Sarikamisa. Nemški častniki v Turčiji izvrstno delujejo. Občudujemo njih veliko znanje in vestnost. Gospodarski položaj Turčije je prav dober, državne finance so izvrstne. Družabno življenje se med vojsko v Turčiji ni izpremenilo.

Voditelji opevizije pri bolgarskem kralju.

Sofija, 17. marca. Rusofilska stranka na voditelja Danev in Malinov sta zaprosila avdienco pri kralju, v kateri ga hočeta pregovoriti, da se prične pogajati s tropsorazumom, ki obeta Bolgariji znatne teritorialne kompenzacije.

Angleži nameravajo napasti Bagdad.

London, 17. marca. »Times« poročajo: Angleži so odpisali indijske čete zato na perzijsko pomorje, da zasedejo Šat-el-Arab in Bassoro. Od tam naj bi prodirale proti Tigrisu in Evfratu, da prične operacije proti Bagdadu.

Blokada Nemčije.

Izjava francoske vlade.

»Agence Havas« poroča iz Pariza: Uradni list prinaša francoske in angleške odredbe proti nemški trgovini.

V posebnem poročilu na predsednika republike, se omenja, da je Nemčija izjavila, da bo brez ozira na življenje mornarjev in potnikov potapljala vse zavezniške trgovske ladje. Izjavila je tudi, da so v isti nevarnosti tudi nevtralne ladje in zato je svarila nevtralce, naj nikar ne vkravajo mornarjev, potnikov in blaga na zavezniške ladje. Zavezniški vladi pa ne bosti sledili Nemčiji na to grozno barbarično pot, ampak sta stvar tako uredili, da bo brez nevarnosti za nevtralne ladje, ali ljudi ali nekomabantne.

Odlok francoske vlade se krije z večraj priobčenim angleškim.

ANGLEŠKI GLASOVI O BLOKADI.

»Morning Post« pravi, da so vladne odredbe proti Nemčiji preslabotne. List je posebno nezadovoljen, ker se sovražnikovega blaga na nevtralnih ladjah ne bo plenilo, ampak samo pridržalo in prodalo in po koncu vojne celo plačalo. List pravi, da je to izdajalstvo dežele in angleške pomorske sile.

Z drugimi listi pa »Daily Chronicle« slavi zmernost proti nevtralcem. List podurja, da se blago le tedaj zapleni, če je ladja dobila dovoljenje nadaljevati vožnjo v kako nevtralno pristanišče, je pa namesto tega vozila v sovražno luko. Tako ladjo se pri prihodnji vožnji izreče za prisotnico.

Boji za Dardanele.

OBSTRELJEVANJE DARDANELSKIH FORTOV.

Iz »Grazer Tagespost« posnemamo: Dopisnik »Corriere dela Sera« je imel s poveljnikom v Pireju zasidranega francoskega lazaretnega parnika »Canada« pogovor o operacijah v Dardanelah. Poveljnik je izjavil, da se operacije pravilno in zadovoljivo razvijajo. Operacij se udeležuje 14 angleških in 6 francoskih ladij. Večina angleških ladij pripada atlantskemu brodovju, ki se je borilo pri Falklandskih otokih. Znamenito je to, da se je doslej našlo malo min. Dela za pobiranje min dobro napredujejo in so doslej napredovala do 10 km od Čanaka dalje. Poveljniki brodovij računajo na to, da bodo morali obstreljevanje nadaljevati še mesec dni. Po porušenju forta v Čanku ni nobenih težko več. Namisljenih utrd na marmarskih otokih ni. Izkrane čete so pripravljene v zatoku Mudros na Lemnosu. Zasedenje Smirne je potrebno, da se zaposli 13. turški armadni zbor in prekine turška zveza z Egiptom.

Carigrad, 17. marca. (Kor. urad.) Zastopnik Wolffovega urada poroča iz Dardanel dne 16. marca ob 1:38 uri zvečer: Pri operacijah angleško-francoskega brodovja proti Dardanelam je po brezuspešnem obstreljevanju dveh fortov v bližini Čanak Kale in Kilidbakra nastopila pavza. Očividno si na sovražni strani ne vedo pomagati nasproti minam in obrežnim utrdam. Vsak dan preleti angleški hidroplan turške postojanke, pa ne more nič opazovati, ker ga baterije takoj prisilijo, da se spusti na tla.

K bojem na Rusko-Poljskem.

ANGLEŠKA KRIŽARKA »AMETHYST« PRED DARDANELAMI NAJBRŽE IZGUBLJENA.

Berlin, 17. marca. (Kor. u.) Iz Genfa brzojavljajo »Lokalanzeigerju«: Angleško križarko »Amethyst«, ki je prodrla v Dardanelah do točke Nagara, so turške krogle tako poškodovale, da jo smatrajo za izgubljeno. Pozornost poveljnika obrežnih baterij je preprečila, da niso mogle hiteti druge križarke s polnim parom »Amethyst-u« na pomoč.

POTOPLJEN ISKALEC MIN PRED DARDANELAMI.

Pariz, 17. marca. (Kor. urad.) »Eche de Paris« poroča iz Aten: Neki angleški iskalec min, ki je operiral pred Dardanelami, je zadel na mino in se potopil. Več mož je bilo ubitih, veliko jih je utonilo. Turški topovi so razbili oklep in en top bojne ladje »Amethyst«.

DARDANELE IN NEVTRALCI.

Bern, 17. marca. »Berner Bund« piše: Sedanja tako silovita skupna akcija zaveznikov proti Dardanelam je čudomudrom dosedaj vplivala samo negativno na države, ki se kolebajo med nevtralnostjo in intervencijo. Niti Rumunska, niti Bolgarska, niti Italija niso zgrabile za orožje, pač pa se zdi da je boj za Dardanele, ki naj bi koristil Rusiji, vse dosedanje politične tradicije prevrgel in začel skoro ovirajoče in svareče vplivati na sredozemske in balkanske države.

IZKRCEVALNE ČETE ZA NAPAD NA CARIGRAD.

»Grazer Tagespost« poroča iz Rima: »Tribuni« poročajo iz Londona, da je zbrala Turčija za obrambo Carigrada in morskih ožin 250.000 mož močno armado. Anglija in Francija skupaj sta zbrali ekspedicijski zbor 150.000 do 200.000 mož, Rusija pa zbira za napad na Carigrad približno 200.000 mož močno armado. Rusi se vkrcajo v Sebastopolju in v Odesi.

IZKRCANE ČETE PRI FOCLJI IN VURLIJU.

Atene, 17. marca. Iz Mithylen se poroča, da so zavezniški obstreljevalci obrežje in da so na to izkrcali pri Focliji in Vurlju v Smirnskem zalivu čete, da porušijo želez-

ANGLEŽI IN FRANCOZI IZKRCALI ČETE NA OTOKU LEMNOS.

Dunaj, 18. marca. Angleško-francosko brodovje je na otoku Lemnos izkrcalo 2000 mož in odstavilo grške oblasti, ki so na otoku brez moči. Na otoku so zavezniški napravili postajo za premož in delavnico za popraviljanje ladij.

Rusi o položaju na Poljskem.

Kodanj, 18. marca. Iz Petrograda se poroča: Ruski listi razglašajo, da se nahaja težišče operacij zdaj v ozemlju Nareva. Fonoči in podnevi nadaljujejo Nemci svoje napade z velikimi silami proti Przasnyszu. Boji so nenavadno siloviti in pade veliko ljudi. Nad operacijskim ozemljem letajo neprestano letalci. Rusi so pričeli zadnje dni uporabljati nov velik zrakoplov »Ilija Muravev«. V Osovjec so vrgli sovražni letalci nad 20 bomb, ki so poškodovale utrdbe. Letalce so pregnale krogle. V Osovjecu so bombe letalcev ubile nekaj oseb. Pri Verzavu so ujeli nekega letalca. Sovražni letalci so poškodovali tudi utrjene postojanke ob Pilici. Poročilo velikega generalnega štaba 13. t. m. izraža, da so zavezne armade zopet ljuto napadale osovito pri Suwalki in Avgustovu. Glavna akcija je naperjena proti Przasnyszu, kjer se osovito čuti artiljerija.

Avstrijska patrolja v Karpatih.

Avtomobilna vožnja našega prestolonaslednika med sovražnim topovskim ognjem.

Dunaj, 17. marca. Ko se je prestolonaslednik o priliki obiska nekega armadnega zbora v vzhodni Ogrski peljal z avtomobilom v Pillico, so Rusi s topovi najljubše obstreljavali tiste ceste, po katerih se je vozil prestolonaslednik. Z vso silo so hoteli pregovoriti prestolonaslednika, naj ne nadaljuje vožnje. Naš prestolonaslednik je bil neupogljiv in je neustrašeno nadaljeval vožnjo med gromenjem sovražnih topov.

Grška prijazna Irojnemu sporazumu.

Amsterdam, 17. marca. Iz Pariza se poroča: Grški poslanik Romanos je izjavil francoskemu zunanjemu ministru Delcasseju, da ostane Grška prijateljica Francije in njenih zaveznikov.

S francosko-laške meje.

Dunaj, 18. marca. Švicarski listi poročajo, da so Francozi odredili na italijanski meji znatno premikanje čet proti jugu. Več Italijanov je aretiranih.

Angleški rudarji groze s splošno slavko.

Rotterdam, 18. marca. 90.000 angleških rudarjev grozi s splošno stavko. Zahtevajo 20odstotne vojne doklade.

Italijanska mornarica.

Graška »Tagespost« poroča iz Rima: V zadnjem času se je italijansko brodogradništvo pomnožilo. Veliki bojni ladji »Cajo Duilio« in »Conte di Cavour« sta svojo preizkuševalno vožnjo srečno prestali. V nekaj tednih bo pridružena brodogradnji tudi »Andrea Doria«. Pa tudi podmorski čolni, torpedovke in rušilci so se pomnožili. Veliko italijansko brodogradništvo šteje 6 velikih bojnih ladij z 72 30-5 cm topovi, 4 linijske ladje tipa »Vittorio Emanuele« z osmimi 30-5 cm topovi, 3 tipa »Regina Margherita« z 12 30-5 cm topovi, skupno 92 30-5 cm topov. V drugem brodogradništvu so 4 »San Giorgio«, 4 »Garibaldi« in brodogradništvo manjših enot. Opazljivo je dovolj. Tudi z zrakoplovi in hidroplani je brodogradništvo dobro opremljeno.

Poulični boj v Mehiki.

Berlin, 17. marca. Iz Londona se javlja: Reuter poroča iz Washingtona o nemirih v Mehiki: Vstajo je pričelo 2000 Mehikancev, ki so naskočili narodno palačo, da osvobodijo 250 v palači ujetih duhovnikov. Ko so osvobodili duhovnike, so vstajši po tamošnji navadi oplenili palačo. Proti vstajem so nastopili orožniki. Vnel se je boj, policijo so premagali. Policijski predsednik je bil z nožem zaboden v prsi in je smrtnonevarno ranjen. Ubila sta bila dva voditelja vstajev, nad 50 vstajev in veliko policistov. Vstajši so nato po cestah plenili naprej. Nad 100 oseb je bilo še v pouličnih bojih ubitih in ranjenih. Oplenili in zažgali so tudi angleško blagovno skladišče. Umrjen je bil ugledni Amerikane Mac Manus. Amerikanska vlada je takoj zahtevala, naj morilce kaznujejo. »Temps« poroča, da so postale razmere med Washingtonom in Mehiko zelo napete.

Razna poročila.

MIR PRED DARDANELAMI.

Carigrad, 17. marca. (Kor. ur.) V ponedeljek se je neka angleška križarica po kratkem boju v Dardanelah umaknila. Bila je občutno zadeta. Od tedaj zopet vlada splošen mir.

KOLIKO SKODE JE NAPRAVILA KRIŽARICA »DRESDEN«.

Malta, 17. marca. (Kor. ur.) Londonški dopisnik »Corriere della Sera« poroča: Križarica »Dresden« je napravila angleški pomorski trgovini za 6 1/2 milijona funtov škodo. Poleg tega je s svojim delovanjem zelo zvišala zavarovalne premije. Po južnoameriških poročilih se je »Dresden« šest tednov skrivala v zalivih otoka Desolation na zahodnem izhodu ceste Magalhaens.

NOTE SEVERNIH NEUTRALCEV ANGLIJI IN FRANCIJI.

Kodanj, 17. marca. (Kor. ur.) Angleške in francoske represalije, ki so bile napovedane o priliki nemške proklamacije z dne 4. februarja, so privedle do pogajanj med dansko, švedsko in norveško vlado, ki so sicer, da izroče Angliji in Franciji enako se glaseče note.

ANGLEŠKI ŠKOFJE ZA ZDRUŽITEV ANGLEŠKE CERKVE Z RUSKO?

London, 17. marca. »Times« piše: Pred kratkim se je v petrogradski cerkveni

akademiji vršilo zborovanje, na katerem je škof Anastazij dejal, da je dobil pismo od angleških škofov, ki so obiskali Rusijo. Škofje izjavljajo, da so pripravljeni storiti vse, da se doseže združitve angleške z rusko-ortodoksno cerkvijo. Škof Anastazij jim je neobvezno in ljubeznivo odgovoril.

OSEM TEŽKIH FRANCOSKIH TOPOV ZA ČRNOGORO.

Dunaj, 17. marca. »Osmanisch. Lloyd« izve, da se je poleg dveh bataljonov korziških čet izkrcalo v Baru tudi osem velikih francoskih oblegovalnih topov pod kritjem štirih torpedovk. Vsled nepretrdnih potov morajo pa še ostati v Baru.

ZALOGE ŽIVIL V VARNI OPLENJENE.

Sofija, 18. marca. V Varni so bile oplenjene zaloge živil.

SAMOSTAN NA GORI ATHOS ZAPRT.

Atene, 18. marca. Ruski menihi iz samostana na gori Athos so odpotovali na Rusko. Samostan je zaprt.

PRUSKI PRINC AVGUST VILJEM OPERIRAN.

Berlin, 16. marca. Princ Avgust Viljem je moral biti operiran avd nezdode z avtomobilom na bojišču. Izdrli so mu koščico iz spodnjega dela stegna.

BOLGARSKO ČASOPISJE USTAVILO VSAKO POLEMICO.

Sofija, 17. marca. Vladno in opozicijsko časopisje je sklenilo neke vrste premirje do Velike noči. Vsaka polemika je izključena.

NAGROBNI SPOMENIK PAPEŽU PIJU X.

Rim, 5. marca. »Giornale d'Italia« piše, da se postavi v vatikanski baziliki spomenik Piju X. s prispevki vernikov celega sveta.

GARIBALDINCI SE VRNILI IZ FRANCIJE V ITALIJO NAZAJ.

Milan, 17. marca. Garibaldinci so se vrnili iz Avignona v Italijo nazaj. Vsakemu Garibaldincu je izplačala Francija 100 frankov. Pod poveljstvom Peppino Garibaldija je ostalo na Francoskem še 200 Garibaldincev, ki žele, da postanejo francoski državljani.

PRINCEZINJA WINDISCHGRAETZ PRIDE Z DRUŽINO V OPATIJO.

Iz Opatije se poroča: Princezinja Elizabeta Windischgrätz, cesarjeva vnukinja, pride za nekaj časa z družino v Opatijo. Pripravljena jim je vila »Vellisch«.

Ljubljanske novice.

Ij V petek veliki vojaški koncert v deželni gledališču. Nastop 70 godbenikov. V petek dne 19. marca bo v deželni gledališču velik dobrodelni koncert združenih godb c. in kr. pehotnih polkov št. 17 in 97 na korist »vojne oskrbe«. — Spored: 1. Beethoven: Overtura k operi »Leonora« (Fidelio). — 2. Smetana: Uvod in prihod kralja Vladislava iz opere »Dalibor«. — 3. Wagner: Gralov prizor iz opere »Parsifal«. — 4. Parma: Predigra k Ernst pl. Wildenbruchovi baladi »Schön Adelheid«. — 5. Bach-Gounod: a) »Ave Maria«, Bocherini: b) »Menuett«. — 6. Liszt: »II. Ogrska rapsodija«. — Začetek ob 7. uri 30 minut zvečer. — Predprodaja vstopnic v Češarkovi trafikii v Šelenburgovi ulici in zvečer pri blagajni.

Ij V podporo vojakov so darovali šolski otroci v Kropi 6 K, neimenovan že drugi 10 K.

Ij Za begunce smo prejeli od č. g. Val. Oblaka, župnika v Kropi, 40 K.

Ij Pomočniki preizkušnje. Obrtno kroge opozarjamo na današnji številki nahajajočo se objavo obrtno-oblastvene preizkuševalne komisije za pomočnike v Ljubljani, katera naznanja dneve preizkušnje v tekočem letu.

Ij Občni zbor pogrebne bratovščine sv. Jožefa se vrši v nedeljo dne 21. marca t. l. ob 5. uri popoldne v kn. škofijski palači, pritičje desno. Vsi moški in ženski udje se vabijo k polni udeležbi. Odbor.

Ij Velikodušna darila. Gospod svetnik trgovec in obrtno zbornice Jean Schrey je daroval za ranjene in bolne vojske v Ljubljani 300 kg fine marmelade ter jo dal na razpolago predsedništvu deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa, da jo razdeli med društvene zavode in garnizijske bolnice. — V isti namen je daroval gospod dvorni dobavitelj lekarnar Piccoli vnovič 100 steklenic malinovec. Velikodušnim darovalcem se izreka tem potom najtoplejša zahvala.

Ij Ujela se je lisica, ki je očitno last nekega, kajti lisica ima okoli vratu jermen. Lastnik naj se oglasi pri g. J. Šlajpahu, v bolnici za silo.

Ij Pojasnilo. Gostilna v Florjanski ulici št. 20 »Pri Amerikancu« ni vojakom prepovedana, marveč neka druga gostilna v Kolodvorski ulici sličnega imena.

Ij Semeni. Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 354 glav živine, in sicer: 119 konj, 135 volov, 82 krav, 10 telet in 5 prašičev. Kupčija za konje je bila od strani

vojaščine zelo živahna. Govede se ni prodajalo, ker ni bilo tujih kupcev.

Dnevne novice.

+ Slovenskim materam. Omenivši dogodka v Pragi, ko so tri dame hotele vojne dogodke prespati, piše Z. v »Agramer Tagblattu«: Vidimo, da ni dobro, ako imaš predzne želje in jih hočeš izvajati. Nič ne koristi, da hočeš spati, ko moraš bdeti. Kajti, pač malo je med nami takih, ki bi se mogle vdajati razpoloženju do spanja, kakor one tri dame v Pragi. Nasprotno. Spimo manje nego sicer, ker skrbi nas vzdržujejo v bdenju in mnoge težke skrbi nam ne dajejo miru. Moramo bdeti, ravno sedaj, ko nam ob grmenju topov, ob tisočerihih bolih, ob ječanju stotisočev in milijonov ranjencev, v smrtnem hropenju nepreglednih krdel umirajočih, ob rušenju cvetočih mest in požiganju srečnih vasi — dozoreva nova bodočnost za nas in naše otroke. Boljša ali slabša, nego je bila minulosť? Kdo more vedeti to? Mi vemo le, da nad našim delom zemlje vihra usodopolna huda ura z nedoglednimi posledicami za bodočnost. Ne koristi, ako se potajujemo in skrivamo. Stresajoči in strašni dihi te hude ure prihaja tudi do nas. In čemu tudi naj bi s silo zatiskale oči, ko treba in se mora gledati: za našo lastno bodočnost, za naše otroke, naše rodbine, za vso našo deželo, za ves naš ljubljani, težko izkušeni narod. Ravno sedaj moramo visoko držati ideale svojih očetov, kakor se nikdar, ravno sedaj moramo biti zveste svojemu narodu, kakor nikdar. Ljubimo ga z vso silo svojega srca, in ravno sedaj, vsak dan, vsako uro, učimo svoje otroke, naj ljubijo svoj narod za vso bodočnost, preko vsake izkušnje, preko vsake nesreče! — Potem nam tudi naša lepa domovina, katere sinovi toli številno pokrivajo bojišča Evrope, vstane zopet nova v naših otrocih, ne umre nikdar, če bomo me matere vršile svojo dolžnost. — Tako kliče Z. hrvatskim materam. Naj čujejo ta klic tudi slovenske matere!

+ Odlikovane redovnice. Železni križ je bil podeljen 15 sestram iz družbe frančiškank, ker so požrtvovalno stregle ranjence na bojišču.

+ Češki namestnik obolel. Češki namestnik knez Thun je obolel na očeh in se mora nekaj časa varovati. Zato ne deli avdienc in se ne udeležuje sej.

— Poročil se je v Sarajevu g. Josip Urbanija, akademični kipar, sedaj računski podčastnik v črnovojniškem pešpolku št. 27, z gospico E m o n e u b a u e r. Čestitamo!

— Velikonočne vojne razglednice se dobe pri upravi »Ilustrov. Glasnika« ter v nekaterih naših prodajalnah le še prihodnji teden, dokler je kaj zaloge. Kdor hoče izbrati posebno priljubljene vrste, naj se požuri. Ponatiskavale se ne bodo. Skupina 24 izvodov stane 1 K 80 v., posamezni izvodi po 10 v.

— Poročil se je c. kr. poštni asistent (sedaj c. in kr. praporščak) Robert Olifčič z gospodično Ivanka Olifčičevo roj. Midlochovo. Bilo srečno!

— Umril je po dolgi bolezni vč. gospod Alojzij Sekýra, župnik v Sv. Lovreču Pasenetiškem v Istri. R. I. P.

— Potres. V ponedeljek zvečer ob 11. uri se je čutil na Gočah potres. Najprej se je slišalo podzemeljsko gromenje, nato precej močan sunek, da so okna in vrata zaropotala, in potem zopet gromenje. Ob 12. uri ponoči se je zopet slišalo podzemeljsko gromenje.

— Prisega prostovoljnih strelcev bo, kakor poroča »Deutsche Wacht«, jutri v Celju.

— Zbor prostovoljnih strelcev v mestu Celovec in okolici so 16. t. m. slovesno zaprile. Zboru je pristopilo 60 gospodov, med njimi deželni glavar Leopold baron Aichelburg-Labia, celovski župan dr. Gustav vitez Metnitz, Karel vitez pl. Metnitz in svetnik deželne vlade Hans vitez pl. Rainer-Harbach. Tudi v Wolfsbergu so 14. t. m. ustanovili stotnijo prostovoljnih strelcev. (Po »Grazer Tagespost«.)

— Strašna smrt slovenskega častnika. Absolvirani jurist in rezervni poročnik 2. bos.-herc. polka Ivan Grandovec iz Trebna je bil 21. februarja na severnem bojišču zadet od sovražne krogle. Podal se je v lazaret, katerega je takoj nato vžgala sovražna granata, tako da so ranjenci, med njimi tudi poročnik Grandovec, zgoreli.

— Umril je v Vižmarjih posestnica ga. Helena Bizjak, roj. Planinšek, po dolgi bolezni. Pogreb se vrši jutri. — Blago pokojnico priporočamo v molitev.

— Kot žrtve svojega poklica je umrl v Gradeu koncipist mestnega fizikata in vseučiliški profesor dr. Hans Hammerl. Umril je na kozolet, katere je nalezel pri na kozah obolelih vojakih.

— Pivo v Monakovem se je podražilo za 2 vinarja pri litru.

— Na bojnem polju pokopan je bil zadnje dni poročnik 17. pešpolka Fran Bizjak. — Nanj naslovljena pisma

in dopisnice so namreč te dni prišle nazaj v Ljubljano z opazko »gefallen«.

— Vojne zemlje nameravajo odpraviti graški peki.

— Tri italijanske vojaške begunce (alpince) je pripeljal 16. t. m. neki orožnik z dvema črnovojnikoma v Beljak, kjer jih je izročil okrajnemu glavarstvu.

— Presenečena mati v kinogledališču. V Braunau-u so predstavljali 14. t. mes. v kinogledališču vojne slike. Neka žena Eichinger zagleda na predstavljeni sliki svojega sina deželnega strelca, ko stopi iz strelskega jarka. Mati je bila zelo vesela, ko je videla na sliki svojega sina zdravega in veselega.

— Iz ruskega ujetništva so se oglašili: Ljudevit Bartol je sporočil svojcem, ki bivajo v Podpreski, občina Travnik, pošta Draga na Dolenjskem, da se nahaja v ruskem ujetništvu, in sicer v mestu Kovrov v vladimirski guberniji. — Karel Kordiš, doma iz Malega loga pri Tratniku na Dolenjskem, je ondan nepopisno razveselil svojo ženo Franciško s pismom, v katerem ji je šele čez več mesecev naznanil, da je še med živimi, in da se bosta še videla, če bo le božja volja tako. Karol Kordiš se nahaja sedaj v mestu Tomsku v Sibiriji. Ker je v Tomsku več Slovencev, se nekaj zmotijo, da jim ni še preveč dolgčas. — Ivan Tomšič, doma iz Spodnjega Kašlja, pošta D. M. v Polju pod Ljubljano, je te dni poslal svoji ženi Ivani, da se nahaja v ruskem ujetništvu v Turkestanu. Piše ji, da je živ in zdrav in želi, da bi bilo z njo enako, potem se bosta že še videla. Tudi mater, staro ženo, je jako razveselil z rečenim listom. Ko sta Janezova žena in mati brali preveselo pismo, so jima plavale oči v solzah in neprenehoma ponavljali: »Hvala Bogu in Materi božji, da je še živ!«

— V Splitu zapro kavarne? Iz Splita se poroča, da se po mestu širijo govorice, da bo oblast iz zdravstvenih ozirov zatvorila vse mestne kavarne.

— Slovenec oslepel v vojni. Zagrebški »Obzor« poroča dne 17. t. m.: V tukajšnji (zagrebški) bolnišnici se je nad tri mesece zdravil enoletni prostovoljec Slovenec Rudolf Maruza iz Trsta. V bitki pri Valjevu dne 25. novembra mu je razletela se granata poškodovala obe oči, tako da je popolnoma oslepel. Nesrečni mladenič je bil edini Slovenec v tej bolnišnici. Nedavno so Maruzijevi starši prepeljali sina v Trst.

— Padla sta na severnem bojišču, kakor javlja uradno poročilo, Anton Vukšinič, posestnik in mlinar na Božakovem št. 3; padel je dne 9. septembra 1914 pri Grodeku. V bolnišnici Satoralja Ujhely na Ogrskem je umrl za ozeblinami Ivan Težak, posestnik in mlinar na Božakovem št. 11; umrl je dne 21. novembra 1914. Ta dva sta bila še mlada, prvi star 29 let, drugi 32 let. Med seboj sta bila kot sosedata neločljiva prijatelja. Bila sta obadva trdna gospodarja in zupščata mladi vdovi z več otroki. Občina Božakovo je s tem izgubila obč. svetovalca, kakor tudi dva najuglednejša in nadebudna moža. Blaga junaka, lahka vama bodi tuja zemlja!

— Trdo lkanega perila ne bo več. Mestni svet v Lipskem je prepovedal vporabljanje kruh in moko za tehnične namene; prepovedal je tudi uporabo močnega škroba in zmesi, ki jih obsegajo, za posuševanje perila in drugih stvari. Prepovedal je tudi lepilo iz moke, s krompom polite.

— Oče z nožem na sina. Iz Trbiža se poroča: Nekdanji kurjač Ivan Juvan, 41 let star, oče štirih otrok, je prišel 12. t. pijan domov. Kričal in grozil je ženi in otrokom. Materi je priskočil na pomoč sin, 17 letni ključavničarski vajenec, ki je poizkušal potisniti očeta v stransko sobo, kar je Juvana tako razljutilo, da je potegnil nož in prišel z njim mahati po sinu, ki se je zgrudil ves krvav na tla. Ker je Juvan le še hotel mahati z nožem, je prestrašena mati popadla železno palico in je udarila z njo Juvana po glavi. Pijanec se je zgrudil nezavesten na tla. Ranjenega sina so odpeljali v beljaško bolnišnico. Juvan je bil že l. 1907. sedem mesecev v celovski norišnici. Zadnje čase je večkrat grozil rodbini s sekuro in z nožem.

— Iz ljudskošolske službe na slovenskem štajerskem. Učitelj Ferdinand Šentjerc je premeščen iz Sromelj na deško ljudsko šolo v celjski okolici, učiteljica ročnih del Hedviga Gaberc, roj. Lešnik, na štirirazredno ljudsko šolo v Navaplje. Vpokojeni so: Učiteljica na Planini Leopoldina Rauter, nadučitelj Franc Praprotnik v Mozirju, učitelj Franc Ferlinc v Šmarju pri Jelšah. Opuščena sta iz službe po § 23., al. 1, postave iz l. 1904., nadučitelj Franc Megla v Št. Lenartu pri Veliki Nedelji in šolski vodja pujske okoličanske šole. Priznanje je izrazil dež. šolski svet vpokojenemu nadučitelju Francu Praprotniku. Nadučiteljem je imenovan g. Ljudevit Černež na ljudski šoli v Grizah pri Celju.

— **Iz Tržiča.** V tukajšnji cerkvi sv. Andreja v trgu bodo imeli Nemci petdnevno mirovno pobožnost. Pričetek v soboto dne 20. t. m. ob pol 7. uri zvečer, sklep na praznik Marijinega Oznanjenja dne 25. t. m. ob 7. uri zjutraj. Vsako jutro in zvečer bota dva govora. Govoril bo č. p. Emil Volbert, stolni pridigar v Ljubljani.

— **O odlikovanem Orlu Alojziju Lisjaku** nam še poročajo iz Gorice: Kakor smo že poročali, je bivši trobentač dornberškega Orla iz Zalošč dobil poleg srebrne tudi zlato svetinjo in je avanziral za narednika. Še posebej pa je za svoj junaki čin dobil 100 K nagrade, kar je zelo redko odlikovanje. Njegovo junaštvo in neustrašenost je bila tolika, da se njegovi predstojniki in tovariši čudijo, da je ostal živ. Taki so naši slovenski fantje!

— **Oglašajo se:** Matej Kalister, ki sta ga roditelja že objokovala, ker sta dobila vest, da je na bojnem polju bil smrtno ranjen, se je oglašil iz gubernije Saratova. Pisal je 31. januarja t. l. ter pravi, da je zdrav, le da mu je strašno dolg čas. Pravi da je že večkrat pisal, a pisma niso došla.

— **Iz ruskega vojnega ujetništva** se je oglašil g. Matija Selan iz Savelj pri Ljubljani. Zadnje njegovo sporočilo je bila razglednica, ki jo je poslal svojemu prijatelju, ko se je peljal skozi Ogrsko na bojišče. Vsa povpraševanja po njem so bila zaman. Govorile so se vsakovrstne govorice o njem: da je mrtev, da mu je granata odbila nogo itd. Kaka radost pa prešine njegove starše, brata in sestre, ko prejmejo dne 13. marca 1915. pismo od njega. Pismo je datirano 25. decembra 1914. Med drugim piše sledeče: »Dragi moj! Leta 1914. ne zabim nikdar v življenju. Koliko gorja, nesreče in bede je doprineslo to leto ni moč popisati. Stotine žena zaman povprašuje in pričakuje svojega moža; tisoče in tisoče otrok zaman svojega — očeta. Oni že trohne mesece v tuji zemlji, daleč, daleč od doma svojega... In kako je bilo z mano. Dne 28. avgusta je bil ranjen moj nadporočnik, katerega smo odpeljali v bližnje mesto. Prihodnje dni smo nameravali oditi v Lvov. Takoj naslednji dan pa zavzamejo Rusi mesto in bili smo vojni ujetniki. Odpeljali so nas skozi Rusijo v mesto Ashabat ob perzijski meji. Veliko hudega in pomanjkanja sem preživel, toda kljub vsemu zlu sem zdrav, za kar se imam zahvaliti edino — Bogu. Drugo se že pogovorimo, ko se snidemo.«

— **Preskrba z živili v Trstu.** Bančni konzorcij, ki skupno z občino in z trgovsko zbornico preskrbuje Trst z živili, je nakupil do zdaj 20 železniških voz koroze in nad 200 železniških voz moke v vrednosti 1.250.000 kron. Občinski svet je v svoji zadnji seji sklenil, da nakupijo 60 železniških voz riža, 20 voz testenin, 40 voz koroze, 10 voz fižola, 1 voz slanine, 150 voz moke in 10 voz ječmena.

— **Utesnitev prodaje mlinskih izdelkov in kruha.** Deželna vlada je izdala ukaz, ki pravi: Osebe, ki obrtniško za plačilo oddajajo mlinske izdelke in kruh tretjim osebam, ne smejo brez posebnega dovoljenja političnih oblasti svojim odjemalcem v okraju političnega oblastva I. stopnje v enem tednu skupaj prodati več kakor k večjem tri osminke tiste množine, ki so jo prodali v času od 1. do 15. februarja 1915. Omenjene osebe so dolžne spisovati posebne zapisne knjige, iz katerih mora biti razviden obseg zaloge moke in kruha začetkom tedna, prirastek tekom tedna, dobavni viri, množina koncem tedna in način porabe mlinskih izdelkov. Beležne knjige morajo biti vedno pripravljene za vpogled političnim okrajnim oblastvom in njihovim organom.

— **Obrtna zadruga na Bledu.** Dne 11. aprila 1915 ob 9. dopoldne priredi obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadruga bolniške blagajne na Bledu, »Blejski Dom«. Vsi vajenci, kateri so učno dobo že dokončali in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismo prošnjo na obrtno zadrugo na Bledu, katera je kolka prosta, najkasneje do 31. marca 1915. Pristojbina znaša 5 K, oprostitina 6 K. Vajenci nečlani zadruge na Bledu plačajo 12 K pristojbine.

— **C. kr. razredna loterija.** Zrebanje 5. razreda c. kr. razredne loterije bode trajalo 22 dni in sicer od 6. aprila

do 3. maja 1915. Srečke se dobivajo že sedaj pri Ljubljanski kreditni banki, poslovnici c. kr. razredne loterije v Ljubljani. Pri isti kupljene srečke so zadele: št. 168.435 K 30.000—; št. 130.169 K 10.000—; št. 157.211 K 10.000—; št. 68.425 K 5000—; po K 2000—: številke 19.987, 19.994, 46.292, 81.517, 85.174, 36.359, 57.392. — Opozorjamo cenjene reflektante na današnji oglaš.

— **Virtuozinja na goslih.** Ema Klobasser je 17. t. m. umrla na Dunaju v 86. letu starosti.

Umrli je v Havru bivši pariški policijski ravnatelj Hennion, zadnji čas odposlanec francoske vlade pri belgijski vladi.

Laški tolovaji naskočili vlak. Pred par dnevi so blizu postaje Treviglio okrog polnoči naskočili tatovi tovorni vlak, ki je vozil proti Milanu, in sicer na nekem kraju, kjer je moral vlak zaradi poprav na tiru počasneje voziti. Zmetali so iz zadnjega voza mnogo zavojev s tkaninami in podobnim blagom. Spremlstvo je skušalo roparje pregnati s strelji, a ti so tudi odgovarjali s streljanjem. Vlakovodja je nato začel voziti z največjo naglico, da bi tolovaji ne mogli skočiti z voza. Toda na prihodnji postaji o tatovih ni bilo nobenega sledu. Ob progi so drugo jutro našli mnogo blaga, ki ga poštenjaki pač niso mogli odnesti.

1 steklenica 20 uinarjev. Naročila po povzetju.

Drugogimnazijec

14 let star, zdravega telesa, želi vsotipiti kot učenec v tiskarno ali trgovino. — Vprašanja na upravnistvo »Dolenjskih Novic« v Novemestu z znamko za 10 vin. za odgovor. 596

Serravallovo
železnato Kina-vino
najbolj pripravano
kot **darilo** za

vojne ranjence
in

rekonvalescente.

Od zdravnikov priznано in priporočeno
krepično sredstvo.

Izborni okus.

Na prodaj v lekarnah.

I. Serravallo, c. in kr. dvorni dobavitelj
Trst - Barkovlje. 443

U české rodiny hledam občedy,
chutné, domacně upravení.

Nabidky do administr. t. l. pod
znač. Česká kuchyň 603.

V najem se odda pod ugodnimi
pogoji vsled smrti lastnika

koncesija za gostilničar-
sko obrt s primern. prostori.

Več pove uprava »Slov.« 602

se oženjen hišnik za vilo 12
km od Ljubljane oddaljeno, v
bližini tovarne, ki je vešč v
kmetijstvu in vrtnarstvu. —

Prednost imajo taki, ki uživajo kakšno po-
kojnino ali imajo kak drugi postranski za-
služek. Naslov pove uprava »Slov.« pod 594.

Zahvala.

599

Misijonska družba sv. Vincencija Pavljanskega se za izražena sočutja ob smrti njenega ljubljanskega sobrata, g. Heidricha in za tako nepričakovano mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu prisrčno zahvaljuje. — Predvsem se zahvaljuje prevzviš. gospodu knezoškofu, ki je blagovolil blagosloviti truplo; dalje vsem preč. gg. kanonikom, vsej veleč. svetni in redovni duhovščini, gg. zastopnikom dež. odbora, dež. bolnice in drugih korporacij, katoliškimi zavodom in vsemu slavnemu občinstvu. Posebno se še zahvaljuje čč. gg. bogoslovcem za trikratno krasno petje v hiši, cerkvi in ob grobu.

Vsem povrni ljubi Bog!

10 letna garancija! 3 milijone že v rabi!

Gritzner-
šivalni stroji

najboljši in dosedaj nedosežni v trpežnosti za rodbinsko in obrtno rabo, šiva, veze (stika), krpa (masi) nogavice in perilo. Pouk brezplačen v hiši. Najkrajša oprema. **Primerna velikonočna darila.**

Edina tovarniška zaloga »Gritzner« šivalnih strojev.

Josip Petelinc

Ljubljana, za vodo, blizu frančiškanskega mostu, levo, 3 hiša. 529

Bicikelj

še dobro ohranjen, se kupi takoj. Vpraša naj se pri **FRANCU PUST**, Streliška ulica 33. 591

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje in drvarnice, se odda za majev termin. — Naslov pove uprava lista pod št. 588. 588

Krave mlekarice s teleti, plemenske bike, telice, vole, teleta, plemenske mrjasce, breje svinje, jesenčke za pitanje, debele prašiče za špeh in pršut, 8-tedenske prasce, ovce, jagniče, koze, kozličke in belgijske zajce

prodaja vedno po dnevnih cenah:

Vnovčevalnica za živino v Ljubljani.

Vsa nadaljna pojasnila se dobe v pisarni v hiši »Gospodarske Zveze« I. nadstropje.

Obrtno-oblastvena preizkušev. komisija za pomočnike v Ljubljani
(sedež na c. kr. državni obrtni šoli).

V tekočem letu se bodo, v smislu § 104 b obrtnega reda, vršile

preizkušnje za pomočnike

dne 15. aprila, 15. junija, 15. oktobra in 15. decembra.

Pred to komisijo se pripustijo vajenci, oziroma pomagali, ki so se izučili v tovarniškem podjetju ali pa pri mojstru, kateri ni član kake zadruge, pri kateri obstoja zadruga izpraševalna komisija. Lastnoročno pisane, neokolekavane prošnje za pripustitev k preizkušnji je treba opremiti z učenim izpričevalom in izpričevali obrtne nadaljevalne šole, ako je prošilec tako šolo obiskoval.

V Ljubljani, dne 15. marca 1915.

Predsednik komisije:
Ing. J. Foerster.

584

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša ljubljena mati, stara mati, teta, gospa

Helena Garin

včeraj 17. t. m. previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v petek 19. t. m. na domačem pokopališču.

Drago ranjko priporočamo v blag spomin.

Borovnica, 18. marca 1915.

Zalujoča rodbina
Garinova.

598

Brez posebnega obvestila.

Petrni prevelike žalosti javljamo pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena in predobra hčerka oziroma sestra, gospodična

Hedvika Schott
učiteljica

v sredo dne 17. marca 1915 ob pol 11. uri zvečer po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek 19. marca 1915 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta 38, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Počivaj v miru blaga duša!

Ljubljana, 18. marca 1915.

Josip Schott,
c. kr. vodja zemljiške knjige,
oče.

Ernestina Schott,
mati.

dr. Emil, Franc, Rudolf,
bratje.

Ernestina, Olga, Berta, Vida,
sestre.

601

Odda se takoj v Gorenjivasi pri Zatični

mlin, žaga in gostilna

Pojasnila daje lastnik g. **Ivan Končina,** Gorenjavas, p. Zatična. 583

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
8 K. 4.—

Gospodarstvo.

— Južnega sadja bo zmanjkalo, ker je prepovedala Italija izvoz sadja. Gospodinjje naj se preskrbe za časa. Smokve in dateljni so jako redilni, malo takega sadja našemu kos kruha. Na suhem spravljene, v stekleni posodi ali v skatli, se že dolgo neohaj časa. Bolj nego smokve in dateljne bomo pogrešali pomaranče, še najbolj pa limono, ki je postala neobhodno potrebna v gospodinjstvu in v zdravstvu. Dobi se res da limonina kislina, pa se ne more uporabljati povsod kakor sveža limona. Gospodinjje naj si pripravijo zdaj konserve pomaranč in limonin ocedek, da bo poleti kaj v rokah za potrebo. Pomarančine olupke je treba skrbno posušiti ali skuhati na sladkorju, ker so zdravilo za želodčno mrzlico, rabijo se tudi kakor limonini za različne likerje. Pomaranče se skuhejo najbolje v Wekovem aparatu, vsaka gospodinja ima svoj način. Limonam iztisni sok in precedi, deni malo manj nego polovico sladkorja kuhati in prilij mu za par žlic vode. Ko je vrel sladkor kakih deset minut, zlij vanj sok, kuhaj dobrih petnajst minut in naliž še gorko v steklenice. Zamaši in zapečati.

K določbam glede porabe žita in moka piše v Pijevi korespondenci neki kmetovalec: Čisto prav je, da se mora z zrnjem v vsakem oziru varčevati, ker ljudstvo in armada ne smeta kruha stradati in ere za to, da z zalagami izhajamo do prihodnje zetje, to je najdlje do srede julija. Treba pa vendar povedati, da vzbuja stroga prepoved, da se domači živini ne sme pokladati žita, težke pomisleke za bodočnost naše živinoreje. Kdor pozna kmečki obrat, ve, da je vzreja telet in prešičev brez močnate krme nemogoča. Prehod od materinega mleka k splošni živinski krmi morajo tvoriti mlečne in močnate juhe. Ako se kmetu vzame možnost, da na ta način vzreja svojo mlado živino, potem je oškodovan podmladek, kar je z ozirom na vladajoče pomajnikove živine jako nevarna stvar. Za konje se je tudi določilo le po 3 kg ovsu na dan in vendar ve vsak voznik, da izpod 5 do 7 kg nikakor ne gre. Kje naj kmečki konji dobe moč, da zadostijo podvojenim zahtevam, ako so slabo krmiljeni? Za mesto in deželo se je dalje določilo po 240 gramov moka na dan za vsako glavo. To bi morda zadostovalo za mesne ljudi, ne pa za kmeta in nje-

gove posle, katerih glavni del hrane tvori ravno kruh in ki morajo ravno letos delati vsak za dva ali tri. A kako boš delal, če se nezadostno hraniš! Nujno je torej potrebno, da se odredbe razmeram primerno premene.

Naročajte „Slovenca“!

Motelinji!
Gostilničarji!

Ne odlašajte dolgo, temveč preskrbite se takoj s papirnimi prtiči, katerih najboljše, res higijenično, čisto belo kvaliteto ima v bogati zalogi in po neverjetno nizkih cenah.

Iv. Bonač, Ljubljana.

Nasproti glavne pošte.

Na željo prtiče tudi tiskam v poljubni barvi in okusni izpeljavi.

Pozor! Blago za ženske!

Modne cifre, kanafase, rjuhe novosti blaga za pomlad in druge tkanine, pošilja, dokler je zaloga

po starih cenah
JAROSLAV MAREK,

tkalnica in razpošiljal. BISTRO 45,

Oriške gore, Češko.

Vzorci zastoj in franko.

Nihče naj ne zamudi te prilike, kdor hoče imeti nekaj res dobrega, zanesljivega in sedaj cenega, in vsak naj se požuri z naročilom, dokler je kaj zaloge.

Pošiljam še 40 m zefirja, kanafasa, modrotiska itd. Ostankov za 20 K, I. vrsta 40 m K 25 franko.

Mesto pisarniškega pomočnika,
pisarniškega sluga

ali kaj podobnega, išče 24. letni mož, ki je dovršil 2 razreda realke in je več obeh deželnih jezikov ter je mirnega, krščanskega življenja. Naslov pove uprava lista pod št. 576.

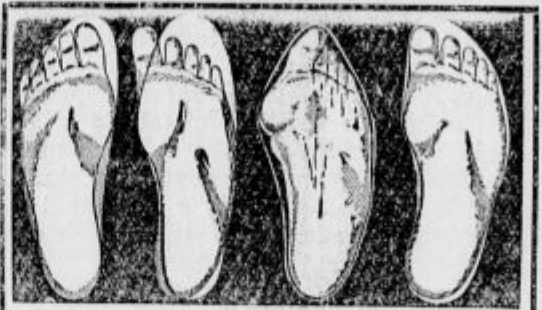
Iščeta se dve skupni **S O B I** z vsi opravili (meseč.). Ponudbe na upravo pod št. 587.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
strel sred-
stve

Seydlin

Izdovolitelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Prosim, ogledajte si predležne oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 935

Fran Szantnerspecialist za ortopedična
in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Sprejme se

trgovski pomočnik ali
prodajalka

za trgovino z mešan-
nim blagom. Spretni
manufakturi imajo
prednost. Ponudbe z natančno navedbo dose-
danega službovanja v nemščini na upravo lista
pod »Spreten manufakturišt 567«.

Novo izšlo! Novo izšlo!

Sloviti 389

Favorit-
modni album

za pomlad in poletje 1915 in

Favorit-mladinski album
in album za perilokakor tudi vsi novi kroji so v
zalogi pri tvrdki**M. Ranth**

Ljubljana, Marijin trg.

Glavno zastopstvo za Favorit za Kranjsko.

Favorit modni album, cena 95 vin., po
pošti K 1 05; Favorit-mladinski (perilo)
album, cena 95 vin., po pošti K 1 05.

Dobava krompirja

Hrv.-slavon. gospodarsko društvo v Zagrebu kupi večje množine krompirja na cele vagone in sicer zdrav, izbran za uživanje, kakor tudi krompir za seme srednje velikosti, osobito naslednjih vrst: zgodnji ruževac, »Schneeflocke« Wohltmanov ruževac, »Imperator«.

Lastniki krompirja naj čimprej določijo svoje ponudbe z obvezo na imenovano gospodarsko društvo ter naznanijo vrsto, število vagonov, ceno za na železniško postajo postavljeno blago, kakor tudi ostale dobavne pogoje.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

C. kr. razredna loterija

En milijon

zadenete lahko, ako se udeležite žrebanja

5. razreda c. kr. razredne loterije

dne 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 26., 27., 28., 29. aprila in 3. maja 1915.

št. 68435 zadela K 30.000	Pri nas kupljene srečke so zadele	št. 157211 zadela K 10.000
št. 130169 zadela K 10.000		št. 68425 zadela K 5.000

Po K 2000; 19987, 19994, 46292, 81517, 85174, 36359, 57392.

64.000 srečk se bo izžrebalo v 5. razredu v skupnem znesku K 18,356.200.

To zadnje žrebanje traja 22 dni in je najsijajnejše preskrbljeno z dobitki in sicer z izredno visokimi:

ena premija . K 700.000

1/1 srečka K 200.—	glavni dobitek . K 300.000	1/1 srečka K 40.—
1/2 srečke K 100.—	1 200.000	1/2 srečke K 20.—
1/4 srečke K 50.—	1 100.000	1/4 srečke K 10.—
1/8 srečke K 25.—	1 90.000	1/8 srečke K 5.—
	1 80.000	
	1 70.000	
	1 60.000	
	1 50.000	
	1 40.000	
	2 30.000	
	2 25.000	
	15 20.000	

Ne zamudite te prilike!

Srečke se dobijo pri:
Ljubljanski kreditni banki
poslovnici c. kr. razredne loterije v Ljubljani
in njenih podružnicah v Trstu, Gorici, Celju, Celovcu in Splitu.